

281
2115

of 2010
Goat H.
2010

بسم الله الرحمن الرحيم و بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بی حد و نای لا یعد اول مالک الملک و الملکوت و صاحب العز و الجبروت
جل شأنه و عم نواله حضرت نایب شایسته و خلیفه در که عنایت از لیه و از ادب
علیه سی بالجملة کائناتی حرفین ابله ادا و انشا و کتم عدم دن اظهار و هویدا
قلدی اصناف موجوداتی ماهیات مختلفه و استعدادات متنوعه و مظهر
قلوب احوال مخلوقات مغایرت ابله اثبات و جواهر جمعیت لینی مبیات ابله
منتظم الحركات ابلدی غایت عقول عقلا مبادی اشراق حکمی جمالند
حیران و نهایت فحول حکما وادی عرفان تقدیری تغیرند و اله و سرگرداندر
وصلوات زاکیات و غیبات مسکینة النعمات سلطان انبیا رسول کبریا
محمد المصطفی حضرت نایب سزاوار و حقیق قدر که اوازه انابی السیف ابله اذان
اقطار آسمان و زمین طنین بولمشدرون کن خاتم مهر تمکینی خاتم النبیین ایدوکی
معلوم سکان سموات و ارضین اولمشدرون و رضیه و تعظیم ال و احباب و احباب
و انصارینه ایثار و نثار اولسون که تقویم شعائر شریعت باهره و احکام احکام
سنن سنینه ده صرف مقدور و وسی مشکور لایدوب مسند خلافت نازک
و تو وجود و وجود لایله اراسته و بساط نصیفت میامن سعی هم تار لیه پیراسته
اولمشدرون فلا جرم اولئک الا بران اقتدا و اقتفاء آثار لینه اهتدایدن اختیار
فوز و نجات منیعه و درجات رفیعیه مظهر اولمق مرجو و ما مولدر

و بعد

و بعد سبب تحریر کتاب مشکین نقاب اولدر که جناب نسق ساز کارگاه جهان
اقتضای حکمت علیه و مقتضای عنایت از لیه ابله تجدید قواعد دین مبین
و احیای حسن نثر اولین ایچون علی وفق العاده اسباب خیر و صلاحی اماده
قلوب و قنایه نوبت خلافت روز افزون عثمانی و عطیه کبرای وراثت تحت
سایمانی خلاصه دودمان خلافت و تقاوه خاندان سلطنت صاحب قران
دور زمان طلسم دجیة امن و امان قانع الرافض و الطغیان خاتم الملک ایران مظهر
تأییدات حق و قیوم مولی ملوک العرب و العجم و الروم الا و هو السلطان
الاعظم ابن السلطان المعظم ابو الفتوح و المعازی السلطان الغازی احمد خان
ابن الله الملک المنان حضرت نایب شریف قدس بابت دولتی اولمق مقدر و مبرر
اولدی عهد میمنت ما نوسلند پیرایه کتابه روزگار اولمغه شایان نیجه نیجه
معالی امور و مصالح جمهور پیاری جلوه کر مجلای ظهور اولوب نظم سنین
در انتظام هجرت نبویه یوز قرق بر حدینه و اصل و عهد خلافت علیه بکرمی
النی سنه یه متواصل اولد قدر اتقن اعمال حسن اشغال اولان شاهد نور سید
صنایع طبع عالم مثال دن منصفه ظهورده طرازند حله وجود ابله خرامینه
اولارق عرض دیدار ابلدی پس یوقن بدیع الغور و عجیب الطوایف لکثیر کتب
و احیای معارف فنون و زمرة طلبة علوم یوزدن شاد و مسرور و پیور لمق
همتنه التفات رجاسیله حالا دولت علیه ابد استمرارده تشریف ساز مقام
حد ارت عظمی سایه لدا از مسند و کالت کبری وزیر رجس فطنت مشیر عالی
همت باب مداین الطاف و کرم داماد شهر یاری معظم اغنی به حضرت ابراهیم
یا قیام سر الله مایروم و مایشلم حضرت نایب شریف کاه مکارم دستکاه لینه
هر حال اولد قدر نتایج افکار اصابت شعار لری و تقاریر ارای مملکت

اراری مقتدر صلاح اهل عالم و متشتمن نظام احوال ام اولوب بوفن مفیدك
 حصوله رغبت و زمره موحدينه بوطريق ايله امداد و اعانت لازمه ذمت
 حلو همت و مهمه اساطين دولت ايدوكي علم عالم شموللرند ظاهر اولمغله
 هماندم عقلای ولی الا بصار و فضلاي ذوی الافكار ايله عجاله اقتراح مشاوره
 و مدبران اصابت این دولت ايله فتح باب معاون بیوروب بوامر ذی شانك
 اساس و مبناسی قواعد شرع مبین راسخه البنیانه تطبیق و توفیق ايله
 تأسیس و تشدید قانق رای رزین صواب دیدلری بیورلمغله حالا مقصد
 املت کبری فرمان فرمای مسند فتواعتده کشای مشکلات خلق عالم
 شیخ مشایخ ام علامه عصر فرید دهر مولانا عبد الله افندی حضرت نازیدن
 استفتا و لنوب اشرف مسامی و احسن صنایع اولمغله منافع عامه فی متضمن
 برفن مفید اولدوغین اشعار و قلم مجررم حکمت امیزلر ايله افتاویان بیورملر ايله
 موجب عمل اولنق باند جانب شهر یاری عالم پناهدن خط همایون شرف
 مقرون شرف یافته صدور مینت و رود ايله دلمان قیامته دکنین عنوان
 مفاخرت و السنه عالمه ذکر بالجمیل و سیله سر دفتر ما ترجمه ناری بیورلادی
 بنا علی ذلك بوطبع مطبوع و رسم مرغوبك لغوزج وجودی و غونه ظهوری
 اولمغچون اقدام مبادی فنون عربیت و عنوان علوم شریعت اولان فن لغت
 ايله ابتدا مناسب کور بلوب کتب لغات میانشده صحاح جوهری ترجمه سی اولان
 وان قولی نام کتابك جودت و ندرتی و طلاب علومك رغبتی و تحصیلك
 عصری مقرر اولمغله طبع و رسمنه مباشرت اولنوب عون و عنایت جناب
 حق ايله اتمامی مقدر و بونه غنه نفیسه نك ختامی احسن وجهه مپسر اولدی
 فعلی

فعلی هذا همان مبادی مباشرت اواب الطاف علیه شهر یاری حکشانده
 و خوان همت اکسیر تاثیر خسروانی در همه جا کشیده قلوب بوادی
 سعی و طلبه جست و جوا ايله دلشنکان علوم و معارف و محاری جد
 و کوششده نك و بیورله طلبکاران فضایل و حقایق

اولان ارباب استعداد توفیر کتب

لغات ايله بسیار راسته خون

بر عالی مقام دوشندی

اوزا خط همایون و اشارت علیه برلمک کتاب مزبورك تحمینه مأمور
 اولان فضیلا نك تصحیح و تنقیه اشتغاللری ایشاده کاتب جلی
 مرحومك تحفة الکبار فی اسفار البحار نام کتاب نفیسی راه جهاد سالکیرینك
 بر لوح رخا نهلمی و میدان غرا شیرلرینك پیشوا سی اولمغله

نسخه سی توفیر اولنوب اسباب جنبش

جهاد بسط تمهید و زمره ارباب

جهادك سیوف عزیزنی

محمد ایلندی

بعد ذلك ترجمه تاریخ مصباح در بیان ظهور افعایه ان و سبب اهدام بناء دولت
 شاهان صفویان نام کتاب عبرت غلک توفیر و تنشیر ايله قلوب ولی الافهام
 ایقاظ و درین بصیرت ذوی الابصار

کلی و قلیع نادر و سیله الکمال

اولندی

بعد از آنکه بضاعت کم نصیبتی بذل ابله خدمت و عبودیت لازمه ذمت بندگان
 صداقت اندیشان اولی فکر ابله ینه سمند همت حقیرانه ینه تازانه غیرت
 سوق و شوق و زوب ارجی بجزرتک طقوز یوزاوج سنه سنه ظهور ایدن
 یکی دنیا احوالی والی سنه مرور ینه دکن فتح و کشفند وقوع بولان
 وقایع مشتمل اولوب ینه قرن مذکور فضلا سندن بعض فاضلک مرحوم
 و مغفور له سلطان مراد خان ابن سلطان سلیم خان نامنه تألیف و حدیث
 نو نامیله مسمی قلندوغی هند غربی تاریخی اول افرینشندن بویه کلمه مثل
 سبقت ایتماش امور عجیبه فی حاوی و اول قطرک ظهورین و عجایب
 الاسوالی و غرایب اشکالین محتوی اولوب بویارگاه الهی و کارگاه نامتناهید
 لایحصری و لایعدد قایق اسرار و حقایق اوضاع و اطوار مشاهده سنه بر مرآت
 مجلا و ملغله حقا که اول میدع بدایع الصنایع جناب حکیم خلاق کمال قدرتن
 تحقیق و آیات حکمتی تصدیق ایدوب ساحه مباحثتک کمال سعده سنی افاده
 و مستعان سمع عبرتک ایمانی زیاده و ارباب جهادک سیوف همت و شمشیر
 هنر مختارنی تحذید و احباب اعتقادک حصول اعتمادینی تأکید و تشجید
 ایدر کتاب مستطاب عبرت نصایب و ملغله عبارات
 و اشکالیه طبع و تمثیلنه شروع اولنوب
 عون جناب حق ابله اتمامی
 مفسر اولدی
 ارباب اعتبار و احباب اقتدارک سعته ساحه کرم و علو جناب محترماریز
 نیاز اولنور که رسم و املا ده واقع اولان هفوات و عشرتقزی عفو و قه دور مری
 صفع جنیل ابله ستر پیون

مضمون لایحصر و مستطاب

م

8

تاریخ الهند الفری المسیحی محدث نو

بسم الله الرحمن الرحیم و بسم تعین

ای سیمه را فریده و انجم نه ملک مدرك تونه مردم کشته از تو بدید هر دو جهان باز هر دو جهان بکار تو کم زهی قادر خلاق و حکیم علی الاطلاق که چاراضد اعنصری دو حرف ابله ترکیب و نه قباب افلاکی بی عماد و ستون شش روزه ترتیب ابلش ریاض قدرتند صفحه افتاب بر کل تر بحار حکمنده ماه منیریک نیلوفر کابه گردونده مسطور اولان شکل هلال هر اینده که منظور اول کمال قدرته دال و اختلافات فصول هر باین حکمت بی نهایتنه محل استدلال در نظم ان صانع که از قلم صنع او فلک چندین هزار صورت نقش و نگار یافت یک قطره از بحر عطایش محاب برد یک شمه از شمایل لطفش بهاریافت و درودی حساب حضرت رسالت انسابک روح پر فتوحنه و اصل اول که اسباب چرخ انک یوزی صوبینه دوغشدر و خلعت لولا انک قد بالاسنه و کدن اینمشدر شمع جمع افلاک چراغی انک مشکاة خمیرندن یا قرو چشمه صبح صادق طینت پایک اشمه سندن اقر کله افتاب مصدر نور جبینندن مشتق و بدر منیر امرینه امتثالایک اشارتیه ابکی شق اولمشدر قطعه هزاران افرین اول ذات پاکه قدم باصدی چقوب فرق سما که انک چون قدر عالی در فلک کدن

نولا

نولا کرسایه سی دوشمزه خاکه و هرال و احباب و الاجنبیه که شاعر ماهر انلک صد دیان مغاخرند دیشدر احباب احمد کالجوم و وصفهم در سما فخر ابحسن تألف یز هو به ختم البدیع و عرفه عندی و حقک فی الهوی مسک و فی اما بعد باعث تسوید محایف اوراق وادی ترتیب و ظایف اطباق بودر که بر مقتضای نص شریف سعادت خون هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون عهد بعید و آمد مدید ابد بکه روز کار زور کارک دست قهرندن امان و پنجه پر شکجه سندن خالی بر زمان بولد چجه نقد عمر سرمایه معنی متاع علوم و معارف و فنون لطایفه نخرج ابد و بخرانه عقل و حواس و در چجه ذهن حساس ده نفایس جواهر معانی درج ایدردم و در انشای این اوقات ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لایات نداسی صماخ جانه کذر و صدای خوش نواسی دل شیدایه اثر ابد و ب صور اجرام العیالات و وجهه تفاصیل کائناته عین اعتبار و چشم تأمل و اعتبار ابله نظر ایدردم پس گاه خسته مخیره نك حرکات و سکنا تنده حیران و دبسته و نبات نعشک نقشنی ادراکده عاجز و دلشکسته قالوب نفود کواکب جدی و حملی میزان عقل ابله وزن ایدر و کایجه شمسی محک اعتبار چالردم و گاه سکون و ثبات اقطاب و سرعت حرکات مناطق ظاهر مقتضای عقله مطابق کور غدی که حل اشکالده کوشش و دفع شبهه و او هامد سعی و ورزش قلاردم و بالجمله بوبار گاه الهی و کار گاه صنع نامتناهی ده اول قدر دقایق اسرار و حقایق اوضاع و اطوار مشاهده ایدردم که بنان بیان عد و احصا سنده قاصر و لسان قلم تقریر و استقصا سنده عاجز و مخیر در و گاه او آورد بکه

مرغ عقل طیار عنصرا واسطه قس ايك تحقیقی هوا سنده نچه روزگار
تخلق ایدوب بعد زان بسیط خاک و مرکز افلاک نازل و هیئت ارض
و معرفت طول و عرض سمتنه ما بل اولوردی بیت بحشم عقل اقالیم سبعة
کنج زرست چونیک درنکری ازدهای هفت سرست مقتضا سبعة عالم
کون و فسادی مثال بوقلون رنگارنگ و کونا کون مشاهده ایدوب آمد
ورفتنه تأمل و بوکلام پراجم ابله تمل ایدردم بیت فلکک نقشنه
ای خواجه نظر قلزمین چرخ اطلسنه قماش ایدو کنی بلزسن ناکاه
السن ناسده مذکور و بین الا نام معروف و مشهور اولد بکه حالابر عالم جدید
ظاهر و بید اولد بکه سعت اکنا فله ربع مسکونه معادل و کثرت
سکانه قطر معمون غالب دکاسه باری مماثل درالی هذا الان بودیاردن
بر فردا کایر مش دکل واسم و رسمندن فی الجملة خبر ویرمش دکل پس لکل
جدید لذة مقتضا سبعة دل میال مثال اب اول سویه اقدی و کشتی خاطر
اول بحر لنگر اقدی و بوزارک اکاهارندن فی الجملة استخبار اولند قدده
امور غریبه و احوال عجیبه اسماع ابلد بکه حضرت حکیم خلایق کمال قدرتی
تحقیق و ایات حکمتی تصدیق ایدوب ساحه سماحتنک کمال سعه سنی
افاده و مستمعان سمع عبتک ایاتی زیاده و ارباب جهادک سیوف عزمنی
محدید و اصحاب اعتقادک اعتمادینی تشبید ایدرمع ذلک زیراو این و کتب
اقدمین انلک شرح و بیاتی کافل دکل و ائمة توارنخک بد طولی لری
انلک دامن عرفانه و اصل دکل فصل ازین سبب داعیه سعی و طلب یوما
فیومامز داد اولوب مظان معهوده سندن استقصا و استنفاد اولند قدده
اخبار مزبورین یی مشتمل و روایات مسفونین یی محتوی و متکفل بعض کتب

محدثه و خرايط مستحدثه بعد الترجمة و التفسیر علی طریق الاجمال تحریر
و تسطیر اولندی لکن امر مزبورک کمال عرفانی و ادراک و ادعای بعض قواعد
هیئت و مسائل حکمتیه مبتنی اولغین نهوین و تفهیم ایچون بر قایح مسئله مهمه
تقدیم اولنوب کتب معتبرات ائمة ثقات دن بعض فراید لطایف و خراید
معارف سلاک تحریر ورشته جمع و تسطیر نظم اولندی بعد ذلک مقصود
اصلی بیدخول و ساحه مراده وصول مبسر اولوب بالآخره بوجریده
بر عبر و کتاب معتبر اویج باب اوزن مرتب و منظوم و حدیث نونا میله
مسمی و موسوم اولدی ارباب اعتبار و اصحاب اقتدارک سعت ساحه کرم
و علو جناب محترم مایندن امید اولنور که بودر منکوش سزاوارکوش هوش
اولوب میزان رغبتاری ابله قدری رفعت و محک اعتبار لری ابله قیمی ظاهر
اوله که زر خالص عیارک قدرنی صرافی بلور تورک بلوری کور سده صرجه
صانور حق بودر که شاعر مجزیان بوکلام حکمت نشانی خوش دیش
شعر اشجار اگرچه هر ورق بر کتابدر ادرای اولمیان جهان بر ورق دکلد و وقتاکه
یوحد بقه انیقه عجایب و ریاض پر حیاض غراب ازهار بدایع صنایع مبدع
متعال و صانع پر کمال ابله بوجه اوزن سرفراز و زلال سلسال سلسبیل
مثال روایات نادنه ابله مملو و ممتاز اولدی دل ناکامه بواقدام و خاطر فائده
یو خاطر مدوشد بکه ریاض مزبورنک ساحه سیماسنی نهال فرخنده فال نام
نامی سلطان کامیاب جوان بخت و پادشاه کیوان جناب اسمان تحت
فرمان فرمای سلاطین عالی مقدار شه نشاه دین پرور و دیندار اربالافشین
خلافت کبری و ارث نجابت سلطنت عظمی سلیمان زمان حضرت ابو الفتح
سلطان مراد بن سنایم خان ابله ارایش ایدوب رشک کلزار جنان

و مطبوع اهل دلان انس و جان ایده کلام مستطاب در ستایش آن جناب
از لسان صاحب کتاب زهی دولت که ویرمیش که باری معجز ایش دنیا ده واری
سراسر قبضه سنه ربع مسکون الی التمه خاتم کیبی کردون طو تبدر
کوس عدلی طه طراقی خراسان و صفاهان و عراقی ایرشوب صینی
کوش افتاب صالبدرو اوله بونه قباب فلك کوباکه برزین و تاغی قمر زمند
یا زبر چراغی الهی دولتینی دائم ابله سریر معد لته قائم ابله ایدوب سرکشاری
فرماتنه رام خلایق دولتند بولسون ارام رضای حق هر دم طالب
اولسون عدوی کینه جوی غالب اولسون کسوب عرقینی تیغ بی دریغی
هلال اسالصلسون عرشه تیغی دعاسی ایرشوب هراهل حالک بنشسون
همنی هر دم رجالک چراغی عزتی تابنده اولسون نهال دولتی پاینده اولسون
اولوب سر سبز امید ی شاخساری بنشسون هر نفس بیک برک و باری
باب اول ارباب هیئت و اصحاب علم حکمت متفقار در که باذن الله الملائک القادر
جميع اجرام افلاك و عناصر و اوراق کلم مثال برینک در و تده حال کرات
عدیه در که کبراسی صغراسی محقق و جمیع جهات دن تماس و منطبق
اولوب جمله سی کره واحد شکله کیر مشدر و بوجیم اجرام عالیات
و عناصر سفلیاتک چاق و سطند بر جزء متوهم وارد که مرکز عالم وزیر پای
جمیع امدرو سماواتک اکبری و اعظمی و اشهری و اقدمی فلك طللسدر که
لسان شریعتد اکا عرش دیرل نجوم و کواکبدن معرا و نقوش مجره و
کهکشاندن مبرا اولوب محدده جهات و معین ازمان و اوقات در سائر افلاکی
قبضه حکومت و زبردست مکنتنه الوب بکرمی دورت ساعتد بر کره
جمیع کواکب نیات و نباتات و سیارات اله شرق دن غرب دور ایدر پس دائما

طلوع

طلوع و غروب که لیل و نهار و روز و روشن و شب تارده واقع اولور انک حرکتند
منوط و مربوط در لاله الاهورب العرش العظیم و انک تحتند واقع اولان جرم
اثیر و فلك کبیر فلك البروج در که لسان شرعه اکا کرمی دیرلر کواکب
نباتات ابله محلی و مزین و تصاویر بروج اثنا عشر ابله ملوند فلك مزبور
اکثر متأخرین قاتند الشمس الی یلده بر درجه حرکت ایدر و جرمند مرکوز
اولان ثوابت ابله غرب دن شرقه کیدر و وسیع کرسیه السموات و الارض
ولا یوده حفظهما و هو العلی العظیم بعد زان فلك سابع در که محل محس اکبر
زحل هند و یک در که بروج اثنا عشری حرکت ذایت سیله بکرمی طوق زیل
و شای و الی کوند دور ایدر بعد زان فلك سادس در که مقر سعد اکبر مشتری
سعادت کستدر که اون ابکی بلده با تمام اقطار سماوی منزل و مقام ایدر بعد
ذلك فلك خامس در که محل محس اصغر مریخ جلاد منظر در که بر پیل و اون
ای و بکرمی ابکی کوند بر کره نطع فلکی قطع ایدر بعد زان فلك رابع در که محل
خورشید انور در که کمال زب و فربله بر قدر و ابتهاج و نور طلعتنه اعالی
و اسافل محتاج در محل فلکی سیران و تقریب اوج یوز الشمس بش کوند دوران
ایدرو الشمس مجری المستقر لها ذلك تقدر العزیز العلم بعد ذلك فلك ثالث در
که زهره زهر انک یری و بانوی سماتک منطری در که دائما سیر دیار و تقریب
سنه شمسیه ده بر کره تمام اوج یوز الشمس درجه دن عرض دیدار ایدر بعد
ذلك فلك ثاندر که محل عطارد در که دبیر فلك دیکله مشهور و نیر اعظم
مثال بلده بر کره دور ایدر دیکله مذکور در بعد زان فلك اخیر در که قمر خوب
منظر انکله قطع منازل و طی مراحل ایدوب عوالی بوجه عروج و بکرمی
سکر کوند بر کره باب اولدن خروج ایدرو القمر قد زناه منازل حتی

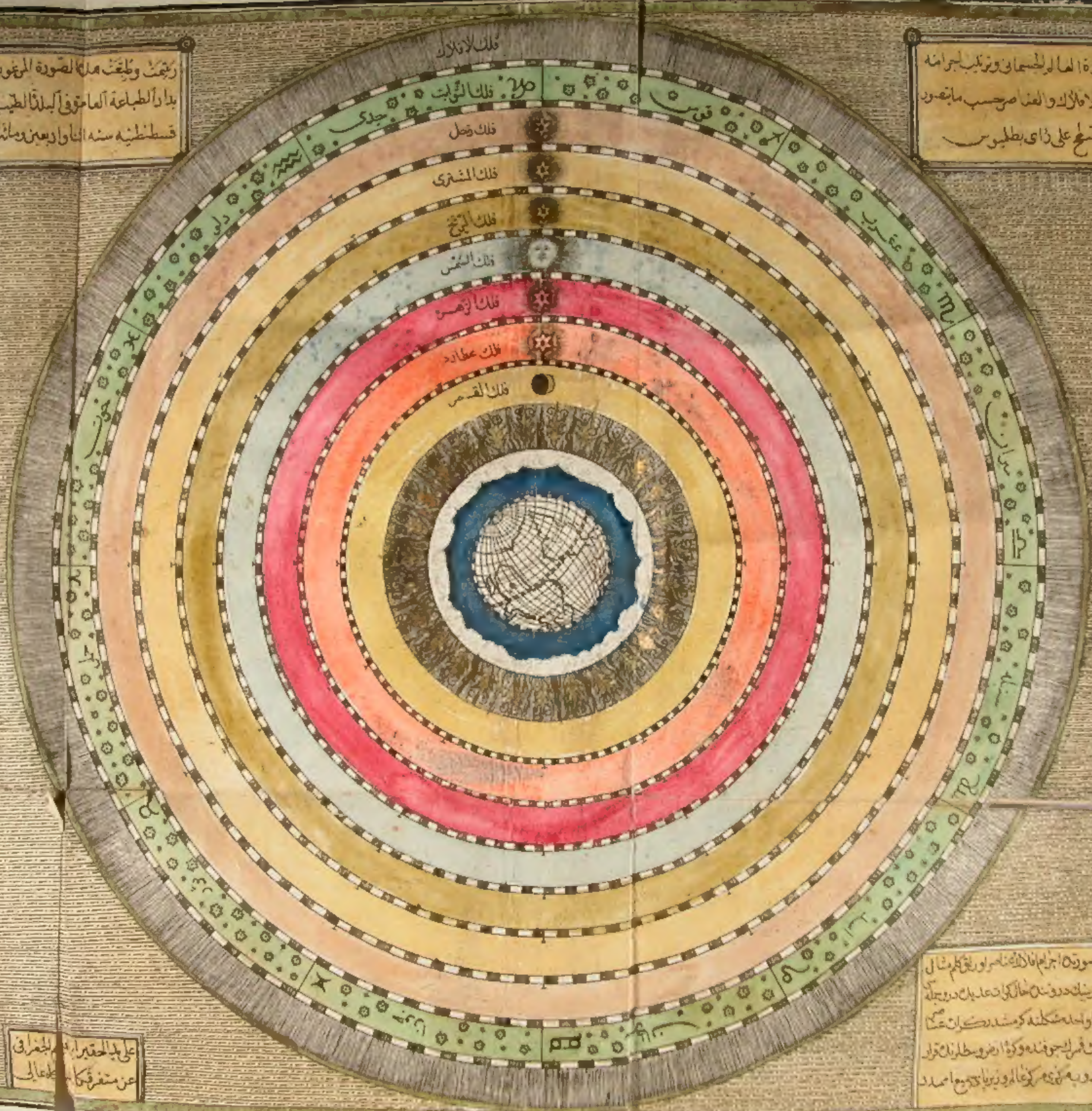

عاد کالعرجون القديم بوقالک اخیر و جرم اثیر کو بیار مجوف طویدر که
کائنات جوی و عالم کون و فساد ی جمیع جهات دن محیط در و کرات عناصر
واسطه سات انک در و تن مرتبه سنجه قرار و ثبات بولشد و مقتضای
دلائل حکمت و موجب اسباب طبیعت بودر که اخف عناصر اولان
آتش رفعت مرتبه ابله مسعود اولوب اجرام علویه سمته صعود ایده
و عنصر هوا که خفت و حرارت و رقت و لطافت طبع نان قریب در
کره ازن تالی و ثانی اولابعد عنصر آب بعد عنصر تراب دن هر بری بر کره
تامه اولوب کره خاک طبیعت سفلیه سی مقتضای سنجه مرکز عالمه منطبق
و عنصر آب هر جهت دن لی محیط و محقق اولان کن عنایت از لیه و ارادت الهیه
حیوانات بریه نک خلقتنه و بسیط ارض اوزن الی اجل معلوم تعیش
و حیاته متعلق اولوب کره ارضک بعض جهاتی عنصر اب دن بارز و ظاهر
اولدی لاجرم عنصر آب و اصل تراب ایکی سی کره واحد شکنه کردی
بعد ذالک مرور ایام و کرور شهر و رواعوام ابله هبوب ریا و جری سیول
قطر مکشوفه تأثیر و حلول ایدوب وجه ارض ده ثلال و وهاد و اغوار
و ایجاد احداث ابلدی و صیرورت خلا و خفت هوا سببیله قطر مکشوفی
محیط اولان دایره اب حرکت واضطراب ایدوب مواضع هاویه و مساکن
خالیه ی نزول ابلدی پس لا محاله عنصر آب منقطع و متفرق اولوب سواحل
و جبال متعین اولدی و خلال مسافات ارض ده بحار و خا جان متکون
اولدی پس قاعده مذکور مقتضای سنجه بر شخص نقطه مغرب دن نقطه
مشرقه بروجه استقامت سیر و حرکت ابلسه البته مقامنه و اصل اولور
و نقطه مشرق دن جهت غریبه سایر اولان شخصینه حد مزبور داخل اولور
کذلک

صورة العالم السماوي وتوزيع اجرامه
من الاملاك والعناصر حسب ما تصور
في السبع على راي بطليموس

رسمت وطبعت هذه الصورة المرفوعة
بدا الطباعة العام في البلد الطيبة
قسططنية سنة الثاواربعين ومائتين

بصورة اجرام الانلاك في السبع على راي بطليموس
برسبك دونش خا كوات عدليك درويجه
كوا واحد شكله كوشد رصكران عكنا
فلك القمر كوشد وكوا ارض وخطه كوا
ابدويه كوشد وكوا ارض وخطه كوا

على يد الحقدار
عن متفرق كوا

كذلك جهت جنوبی در سفر ایدن جانب شماله كند رایدر وجهت شمالدن
سیر ایدن قطر جنوبی مقرر ایدر و علی کل حال جانب محیط جهت فوق
و جانب مرکز جهت تحت اولوب بسیط ارض و ماده سائر اولان اشخاصك
سر لری فلك قمر و یاری مرکز عالم جهت نه واقع اولدوغی مقرر اولدی
پس بعض بلاد و مواطی بعض احرک جهت تحت نه ممکن اولوب بلاد
مزبور نك اشخاصی كف یالر ابله بر برینه مقابل اولق متبیین اولدی اصل
مزبور بناء بعض اهالی دیشدر که وجه ارضك بر طرفندن واقع اولان
خرم مستقیم وجه آخره كند رایدر فرضا ارض انداس دن بر ثقب مستقیم
واقع اولسه راست ارض صیغه چقر تنبیه مسعودی مروج الذهب
دیشدر صاحب المجسطی زعم ابله بکه بحار و جبال و خلیجان و نلال ابله
مجموع ارضك استدان سی بکرمی دورت بیک میل در و قطری یعنی عرضی
و عمقی بیک الی یوز او تو ز الی میل در و بومد عاینی دلیل صحیح و موجب
صریح ابله اثبات ابلدی و کتاب مزبور دن محل اخرده دیشدر امر ما مونله
بریه سنجارده رصد ایندیلر و شمسك بر درجه ارتفاعی وجه ارض دن الی الی
میل بولدیلر و بوجه دن حکم ایندیلر که منطقه مجموع برو بکرمی بیک
یوز الشمس میل اولق مقرر در و مقدار قطر ارض اندن قلیل و تقریباً الی
بیک دورت یوز اون دورت میل و نصف عشر میلدر و هر میل ذراع
اسود ابله دورت بیک ذراع ایدوکی محقق و هر ذراع مقداره بکرمی دورت
بر مقدار ابن الوردی خریدده ده دیشدر بطلیوس قائنده استدان ارض
بکرمی دورت بیک میل اولدوغی تقدیرجه سکر بیک فرسخ در و هر میل
ذراع مکی ابله اوج بیک ذراع در و ذراع مزبور ك هر بری اوج شهر و هر شهر

اون ایکی اصبع و هر اصبع بش شعیره عرضی قدر در و تخن ارض یدی
 بیك الثی یوزا و توز میل اولدوغی تقدیر اوزن ایکی بیك بش یوز قرق بش
 فرسخ و ثلث فرسخ در پس بسیط ارضك كلپی یوزا و توز ایکی بیك كره
 بیك والی یوز بیك میل و ایکی یوز سكسن سكز بیك فرسخ در بعد ذلك
 معلوم اوله كه علماء یقین و فضلاء حكمت این اطباق ایتشله در كه فلك
 اطلس علی الدوام حرکت وضعیه ابله حرکت ایدر و هر جزء سیر ایدوب
 جزء اخر ك محلنه كیدر مكر ایکی جزء كه برینه مقابل و سکون و قرار ده
 احد هما اخره مماثل در كویا محوری خراط در كه طوب فلك انلك
 اوستند دواز و انلك دائی ثبات و قرار ایدر اول جزء لك برینه قطب
 جنوبی و برینه قطب شمالی دیشله و ایکی قطبك چاق و سطنده سطح فلك
 اوزن برداره عظیمه اعتبار ایدوب ادینه معدل النهار دیشله و دائرة
 مزبور بی اوج یوز الشمس جزء تقسیم ایدوب هر جزء بردرجه و هر درجه
 الشمس جزء تقسیم ایدوب هر برینه بدقیقه دیشله و كره ارض دن دائرة
 مزبور نك محاذاتند واقع اولان مواضعه خط استوا دیشله لاجرم كره
 ارض بوداره موهومه ابله ایکی قسم اولوب بر قسمی جهت قطب جنوبی
 و بر قسمی جهت قطب شمالی ده واقع اولور بعد جرم فلك ده برداره
 عظیمه دخی اعتبار ایشله كه قطبینه مرور ایدوب دائرة معدل النهار ابله ایکی
 موضع تقاطع ابله و بوداره یه دائرة الافق دیوب جانب شرق ده واقع
 اولان موضع تقاطعه نقطه مشرق و مطلع اعتدال دیشله و جهت غربیه
 مفروض اولان محل تقاطعه نقطه مغرب و مغرب اعتدال دیشله پس چن
 كه كره ارض اوزن بوداره یه محاذی برداره دخی فرض اولنه لابد سابقا مذكور

اولان ایکی قسمك هریری ایکی قسم اولوب مجموع كره ارض اقسام اربعه یه
 منقسم اولور تحقیق نصیرطوسی ند كره ده دیشله راكثر عمران و غالب
 قری و بلدان طرف شمالیه واقع در و كره ارضك معمور اولان یری
 ربعین شمالینك بریدر و ارباع باقیه نك حالی مجهول و مستور یا ماء بحر یله
 بالکلیه معمور در و بعضی علما ناحیه جنوبیه قلمت عمارت باعث مدار حضیض
 شمس قریله شدت حرارت حادث اولدوغی در دیشله زیر احضیض مذکور
 فی هذا الآن اواخر قوسه مكان ایتشدر لکن نصیرطوسی بوقوله اعتماد
 و اعتبار ایتیبوب امر مزبورك شدت حرارت سبب اولدوغی انكار ایشدر
 و مولانا نظام ككتاب مزبورك شرحه نقض و ابرام مسلكنه سالله
 اولوب جانب حضیض ده شمسك ارضه قری شدت حرارت حادث ایدو كنه
 دلیل اقامت ایدوب حكم ایشدر كه شمس بروج جنوبیه یه حلول ایتد كنه
 میل اعظمه قریب اولدو قچه اكاسسات اولان امكنه شدت حرارت سببیه
 قابل سكنی و اقامت دكلدر پس مدار شمس حضیضی مكشوف اولدوغی
 تقدیرجه دخی شدت حردن مسكن و مقر اولاق ممكن دكلدر فقر بر تقصیر
 ایدر كه باب ثالثه مذکور اولان روایات متواتره اقضا ایدر كه نصف
 معنوی نك ماء بحر ابله معمور و عنصرا بله مستور اولمیان نواحی سنده
 مدارات حضیضیه یه محاذی اولان اما كن قابل سكنی و تعیش اوله
 و عرض جنوبی مقدار میل اعظم دن زائد اولدو قچه شدت سرما و برودت
 هوا ترقی بوله نصیرطوسی ند كره ده دیشدر قدر مزبور یعنی قطر معمورك
 اكثر اطراف بحر محیط در و جانب غرب و شمال و جهت شرق و جنوبك
 عالی معلوم اولوب ماء بحر ابله محاط اولسی مقرر در اما جنب غرب و جنوب

ذکر اولند بکجه منابع نیل سمتنه سار و واغل اولنلر رحه و اصل اولد بکره
عرض جنوبی اون درجه دن زاندا اولوب هنوز ساحل بحر و اصل اولد بکره
و قطر مزبوری دخی بحر محیط اید و کجه دلیل بولنلر و شمال شرق ک
دخی حالی مشوش و مکدر و حرکت احاطه سی غیر مقرر در فقیر بر تقصیر
ایدر فی زماننا جنوب غرب ک حالی قی مکشوف و اول قطری بالتمام بحر
احاطه اید و کی مشهور و معروف در اول سبیدن که اوائل مائه عاشره دن
برو بر تقال بد فعالک سفاین نکبت مکامنی جانب سبته دن بحر اوقیانوسه
داخل و سواحل مغرب ده سیر ایدوب جهت جنوبیه و اصل اولور لر و اندن
جانب شرقه متوجه اولوب منابع نیل اولان جبال قرق و راستنن پکر لر
و مسوع اولان وزن موضع مزبور ده کلی خوف و خطر چکر لر بعد بحر قلزم
جبالندن مرور و اکثر سواحل سند و هنده عبور ایدر لر و حسن اتفاق
و لطف تدبیر ابله اکثر بنادر سند و هندی تسخیر ایتمشلدر و اول نواحیه
واقع بلاد اسلامیه دن نیجه سنی تصبیق و انشاء سمیل دن بحار مسلمینه
قطع طریق ایدر لر اکثر زمان دخی بونلره ازخاء عنان اوله بحر قلزمه یول
بولور لر و سواحل حجاز و یمنه هجوم ایدوب مجاوران حرم محترمی رنجیده
قلور لر امر عجیب و کار غریب در که بر بلوک طائفه پر نکبت بو وجهله قوی
هست اولوب غرب دن شرقه کیده لر و شدائد روزگار و بلیات بحان تحمل
ایده لر و دیار روم و بومر بوم انلره نسبت نصف طریقده واقع ایکن اول
دیار ک قصه قصد اوانیه و نواحی مزبور نلک تسخیرینه سلاطین عثمانیه دن
طالب بولمیه مع ذلك اول طرفه سیر و کذر منافع بی شماری مشتمل
اولوب اسباب رغبت و موجبات قصد و عزیت دائره عد و حد دن بیرون

و مرتبه شرح و بیان دن افزوندر اکر دیار مصریه ده سویس نامیه
معروف اولان مقامدن ترتیب سفاین و عمارت و تنغیز حیوش و عساکر
قلنس و انلره بر امیر صاحب تدبیر و رئیس بهرام انتقام ضمیر هم اولونسه که
کمال صلابت و فرط شجاعت ابله موصوف اولوب آینه قلبی غل طمع دن
خالی و خانه درونی غیرت اسلام و تحصیل نام ابله مالی اولاز مدت ده
ضبط معاقل و تسخیر بلاد و کفار خاکساری اول قطر دن طرد
و ابعاد ایدردی بعد ذلك معلوم اولا که علماء هیئت و فضلاء حکمت نقطه
مغرب دن نقطه مشرق جهتنه واقع اولان ابعاد اطوال و دائره خط
استوان قطبین سمتنه واقع اولان ابعاد عروض دیشلر پس بوابکی
اعتبارله هر بلد ک ربع مسکوندن مقامی و حدی معلوم اولور و هر بلد ک
بلدا اخره نسبتی امتیاز و تعیین بولور خواه نصیر طوسی تذکره ده
دیشلدر جمهور مبدء اطوالی جانب غرب دن اعتبار ایدوب مبدء عماراتی
جزائر خالدا ت دن فرض ایتمشلر و جزائر خالدا ت الی جزیره در که زقاق
سبته دن خارج و محیط غربی ده داخل و ارض حبشهیه مقابل در و جزائر
مزبور سابقا معنونه و حالا ماء بحره معنونه در و بعض کبار طول بلدی
ساحل بحر غربی دن اعتبار ایتلشله ایکی حد ک مابینی دور معدل النهار دن
اون درجه در و جانب شرق ده منتهای عمران کنکدر دیکله معروف
مکانلر صاحب الحقه دیشلدر که مقام مسفور علماء شرق قاتنه مقرر
شیاطین اولمغله مشهور در و اطوالی جانب شرق دن اعتبار ایدنلر قنده
مبدء اطوال محل مزبور در و سابقا حکماء هند ک رصدی اول مقام
واقع اولمشلدر و ساحل بحر غربی دن بعدی یوز یتش درجه ده نهایت

وانشد و بوابی مذکور اولان منتهایک وسطند خط استوا اوزن بر
 مقام فرض ایدوب ادینه قبة الارض دیرلر و بعض القوم قبة الارضی وسط
 معمول ده فرض ایدوب عرض بلد او تو زواج و طول بلد طقسان درجه
 اولدوغی مقامه در دیشلر و علی کل حال قبة الارض مبداء غریب دن ربع
 دور اوزن فرض اولنوب البته بعد مابین نهایتین نصف دور کره ارض اولور
 بعد ذلک ابعاد عروض حسبیلله ربع مسکونی اقالیم سبعه یه تقسیم ایتیشلر
 و دائرة خط استوا یه موازی یدی دائرة فرض ایدوب هرابکی دائرة نک
 مابیننه اقالیم دیشلر لاجرم هراقالیم اول اقالیم ثانی دن ا طول بلکه هر
 اقالیمک اولی اخر دن مفصل اولوب اقالیم سابعک مسافاتی جملة دن اقل اولور
 پس اقالیم اولک ابتداسی بحسب العرض خط استوا دن فرض اولنوب جانب
 قطب شمالی یه ممتد اولور و بوا اعتبار اوزن دائرة خط استوا اقالیم سبعه یه
 سرحد اولور لکن خط استوا یه قریب اولان مواضعه قلت عمران و تفرق
 بلدان سبیلله جمهور قتمند اقالیم اولک مبدئی اول مقام در که عرض اون ابکی
 درجه و فرق دقیقه اوله و باعث مذکور سبیلله خط استوانک و راستند
 اقالیم اعتبارنی ایتدیلر و طرح و تقسیم طریقه سنه کیمدیلر مع ذلک
 بطلمیوس جغرافیا ده حکم ایلدیکه خط استوانک و راستند اون الی درجه
 و یکرمی بش دقیقه یه و ارنجه عمران و اطراف زنج و حبشه ده بعض بلدان
 وارد اما اقالیم اولک وسطی بالاتفاق اول مقام در که عرض ۱۶ درجه ۳۷
 دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۳ ساعت اوله اقالیم ثانی نک مبدئی اول مقام در که
 عرض ۲۰ درجه ۲۷ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۳ ساعت ۱۵ دقیقه
 اوله و بوا اقالیمک وسطی اول مقام در که عرض ۲۴ درجه ۴۰ دقیقه اولوب
 ا طول

ا طول نهار ۱۳ ساعت و نصف اوله اقالیم ثالث مبدئی عرض ۲۷ درجه
 ۳۰ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۳ ساعت ۴۵ دقیقه اوله و وسطی عرض
 ۳۰ درجه ۴۰ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۴ ساعت اوله اقالیم رابعک
 مبدئی عرض ۳۳ درجه ۳۷ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۴ ساعت
 و ربع اوله و وسطی عرض ۳۶ درجه ۲۲ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۴
 ساعت و نصف اوله اقالیم خامسک مبدئی عرض ۳۸ درجه ۵۴ دقیقه اولوب
 ا طول نهار ۱۴ ساعت و نصف و ربع اوله و وسطی عرض ۴۱ درجه ۱۵
 دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۵ ساعت اوله اقالیم سادسک مبدئی عرض ۴۳
 درجه ۲۲ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۵ ساعت و ربع اوله و وسطی عرض
 ۴۵ درجه ۲۱ دقیقه اولوب ا طول نهار ۱۵ ساعت و نصف اوله
 اقالیم سابعک مبدئی عرض ۴۷ درجه ۱۲ دقیقه اولوب ا طول نهار
 ۱۵ ساعت و نصف و ربع اوله و وسطی عرض ۴۸ درجه ۱۲ دقیقه
 اولوب ا طول نهار ۱۶ ساعت اوله و مبداء اقالیمی خط استوا دن اعتبار
 ایدنلر قاتند اخر اقالیم سابع اول محل در که عمارت و سکنی منقطع اوله و کتب
 معتبره ده مسطور و السن ثفانده مشهور در که جانب شمال ده نهایت عمارت که
 قابل سکنی و اقامت در جزیره تولید در که عرضی الشمس اوج درجه و ا طول
 نهار ی پکرمی ساعت در بطلمیوس محسوطی ده دیشدر که الشمس دورت
 عرضنده دخی عمارت وارد در و قطر مرقومک سکنی صقالیه دن بر قوم
 تا معلوم در و جغرافیا ده دیشدر که عرض ۶۶ دخی فی الجملة محل عمارت در
 و انلرک ا طول نهار ی ۲۳ ساعت در و مقام مزبور ده ساکن اولان اقوام مسیر
 الشمس دن بعید اولدوغی سبیل دن ناپخته و خام اولوب قلت ادراک و خطوط

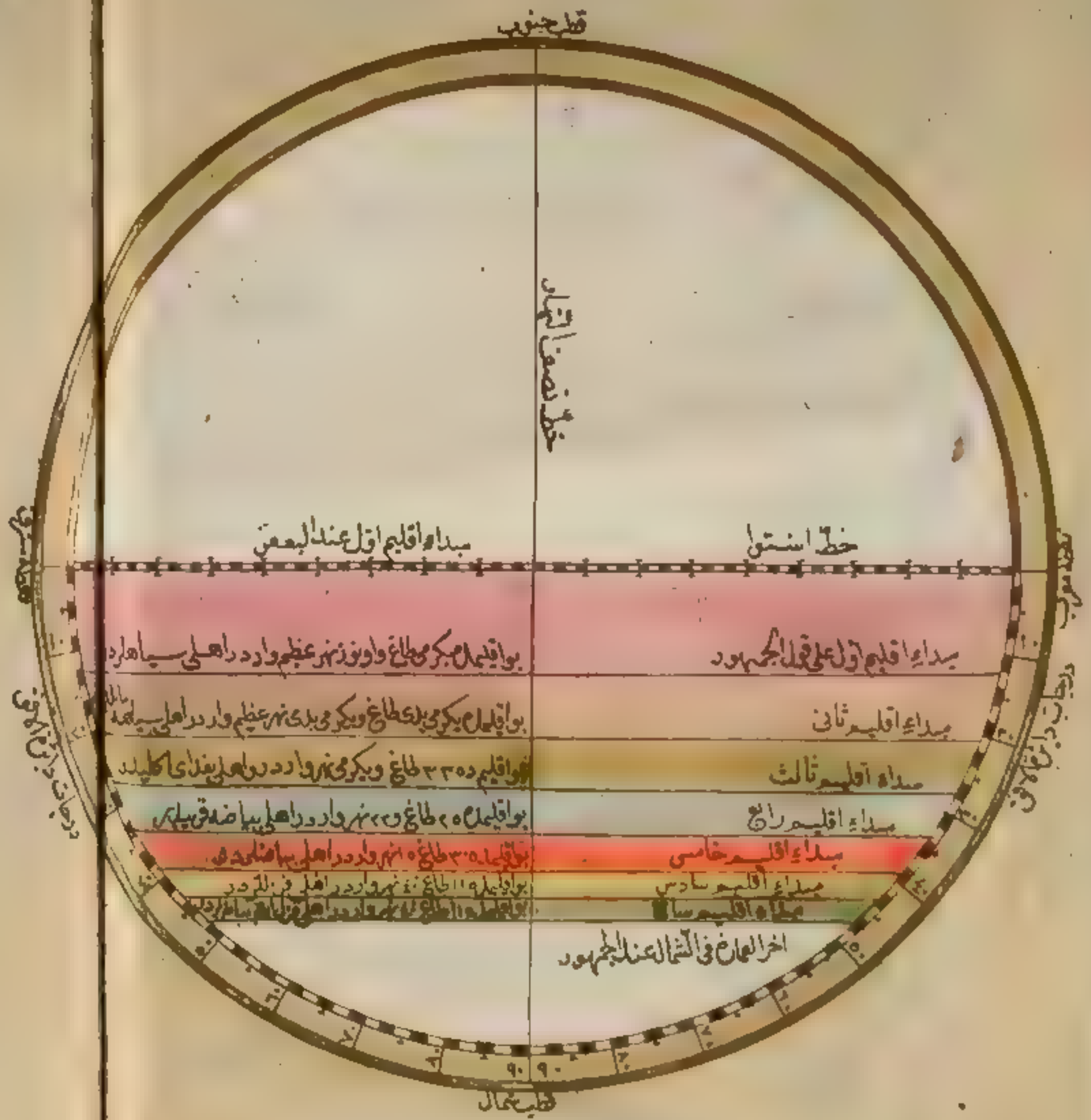
تقسیمیه کمال آنها کرده و حوشه بکررل اما قلت عمارت و تفرق سکون
و اقامت سببیه مبداء اقالیمی خط استوا فرضا یتمینا قاتنه اخر اقام
سابع اول مقام در که عرض ۵۰ درجه ۲۰ دقیقه اولوب طول نهار
۱۶ ساعت و ربع اوله تذکره ده مذکور در که عرض ۵۴ درجه دن تجاوز
ایتد که طول نهار ۱۷ ساعت اولور ۵۸ درجه یه واصل اولد قده ۱۸
ساعت اولور و ۶۱ درجه ده ۱۹ ساعت اولور و ۶۵ درجه دن
تجاوز ایتد که ۲۲ ساعت و ۶۸ درجه یه واصل اولد قده تمام برای
اولوب ۷۳ درجه ده اوج ای و نصف اولور و عرض بلد تمام ربع دور
اولان مقام ده طول نهار نصف سنه در پس لازم کلور که اول مقام
سنه کامله سی یک شب و روزا یچند محصور اولوب لیل و نهار و روز روشن
و شب تار خط استوا کی اول مقام ده دخی دائیابر قرار اوله قرطبی مسالک ده
دیش اقام اول جانب شرق دن منظور اولدوغی تقدیر اوزن اقامی بلاد
صین دن سواحل سنه مرور ایدر بعد ذلك لجه بحر حبشی یه داخل اولوب
جزیره ککوکه واصل اولور بعد جزیره عرب و ارض یمن و بریه مغرب
مرور ایدوب ساحل بحر مغرب نهایت بولور پس بلاد معروفه و اماکن
موصوفه دن ظفار و عمان و عدن و حضرموت و صنعاء الیمن بو
اقایمه واقع اولور اقام ثانی جانب مزبور دن معتبر اولدوغی تقدیر جه بلاد
یمن و هند و سنه مرور ایدر بعد بحر احضرم و بحر بمبره یه عبور
ایدوب ارض نجد و نهامه دن جزیره غربی قطع ایدر پس بیامه
و محرو و بحرین و حجاز و مکّه و طایف و مدینه سید الکونین بو اقایمه واقع
اولور بعد ارض قلزمی قطع ایدوب ارض مغرب داخل اولور و بلاد

جدول اقالیم علی بنی المشرقین

عدد اقالیم دور	طول نهار اقالیم	عرض اقالیم	مسافت اقالیم	عدد اقالیم دور
ساعت	دقیقه	درجه	دقیقه	درجه
۱۲	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۱	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۹	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۸	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۷	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۶	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۵	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۳	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۳	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۴	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۵	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۶	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۷	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۸	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۹	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲۱	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲۲	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲۳	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۲۴	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

ولدمه	درجه	دقیقه
۱	۶۷	۱۵
۲	۲۹	۳۰
۳	۲۷	۴۰
۴	۷۸	۴۰
۵	۸۴	۱۰
۶	۹۰	۰۰

افریقیه دن کجوب بحر مغربہ واصل اولور اقلیم ثالث بلاد صبیحه بعد بلاد
هند مار اولور که مدینه قندهار اند در بعد بلاد سندک شمالنه گذر
ایدوب کابل و کرمان جیرفت و سیستان بواقایم ده واقع اولور بعد سواحل
بحر بصره میروور ایدوب مدینه اصطخر و شاپور و مهربان و سیراف و ابرقو
و بونلان قریب اولان مکان بواقایم ده واقع اولور بعد کون اهواز عبور
ایدوب عراق و واسط و بغداد و کوفه و انبار و هیت و بصره بواقایم ده واقع
اولور بعد بلاد شامه میروور ایدوب حمص و دمشق و صور و عکا و ساوه
و طبری و بیت المقدس و رمله و عسقلان و مداین و قلزم و سلمیه بواقایم ده
واقع اولور بعد اسافل ارض مصری قطع ایدوب فرماوئیس و دمياط
ورشید و قیوم و فسطاط بواقایم ده واقع اولور بعد اسکندریه دن میروور
ایدوب بلاد برقه میعبور ایدر و ارض افریقیه دن کجوب بحر مغربہ نهایت
بولور پس طرابلس و قیروان و فاس بواقایم ده داخل اولور اقلیم رابع بلاد
تبت و خراسانه گذر ایدوب سمرقند و بلخ و آمد و هرات و اصفهان و سرخس
و طوس و نیشابور و نهاوند و دینور و حلوان و موصل و نصیبین و خجند
و فرغانه و قالی قلا و ورقه و اسروشنه بواقایم ده واقع اولور بعد شمال شامه
میروور ایدوب ملطیه و حلب و قنسیرین و انطاکیه و طرابلس شام و ادنه
و طرسوس و عوریه و لا ذقیه بلا کلام بواقایم ده واقع اولور بعد بحر شامه
دخول و جزیره قبریسه و وصول بولور بعد ارض مغرب دن بلاد طنجیه گذر
قلوب بحر غربی ده منتهی اولور پس بلاد اندلس دن قرطبه و حوالیسی یوفنک
اهالیسی قاننده بواقایم ده واقع اولور اقلیم خامس بلاد یا جوجدن کجوب بعض
بلاد خراسانه میروور ایدر بعد بلاد روم دن جرسنه واصل اولوب سواحل

شامه عبور ایدر بعد بلاد اندلسدن یکوب بحر غربی ده نهایت بولور پس
بلنسیه و جمیع شرقی اندلس بلادی بواقلم ده واقع اولور اقلیم سادس
بلاد خزر دن بحر طبرستانه و مالک روم دن بلاد برجانہ مرور ایدوب بحر
مغربی نهایت بولور و اما سیه و قسطنطنیہ و اواخر بلاد افرنج بواقلم ده
واقع اولور فقیر پر تقصیر ایدر مدینہ قسطنطنیہ کہ حالا محاسن
شعائر اسلامیہ ابلہ ملو و ممتاز و مقرر سریر دولت عثمانیہ اولغله سر بلند
و سرفراز در اقلیم سادس دن عد ابلک حکماء قدما نیک قولنه مطابق
و از یاج مشهور ده واقع اولاته موافق در لکن وجه صواب و حق خطاب
بودر کہ محروسه مذکور او اسط اقلیم خامس ده واقع در و بو خصوصه
دلیل قاطع و برهان ساطع بودر کہ ببلکہ مزبور نیک عرضی فی الحقیقه فرق بر
درجه و اون بش دقیقه در ساعات اطول نہاری عند الامتحان و الاعتبار
تقریباً اون بش عدد اولدوغی ظاهر در مع ذلک سابقاً مذکور و بواوراق
قلیلہ ده مثبت و مسطور در کہ اقلیم خامسک و سطنہ عرض ۴۱ درجه ۱ دقیقه
اولوب اطول نہار ۱ ساعت در و قدوة ارباب تدقیق مولانا قاضی زاده دخی
بومسئله فی تحقیق ایتیوب مدینہ مزبور فی اقلیم سادس دن عد ابلشدر
اقلیم سابع دخی جانب شرق دن اعتبار اولندوغی تقدیر جه شمال یا جوجدن
بلاد اتراک کہ مرور ایدر و سواحل بحر طبرستاندن یکوب بلاد برجان
وصقالبه عبور ایدر و اقطار مزبور دن مرور ایتد کردن صکره و ابل نام
جزیره یتیمی اولور مسعودی مروجہ جغرافیادن نقل ایدر کہ عهد
بطلمیوسه مدن دیادرت بیک بش یوزا و توزا و ج عدد ایدی و عدد جبال ایکی
یوز دن زاید و کره ارضی محیط اولان بحار بش و جملہ ارض دن تابع اولان عیون

کبار ایکی یوزا و توزا و اقلیم سابعه ده علی الدوله جلاله اولان انهار ایکی یوز
بشش در و هر اقلیمک و سعی طقوز یوز فرسخ ده طقوز یوز فرسخ در کتاب
مزبور ده موضع اخردہ مذکور در ارض حبشه و سایر سودان یدی یلق
مسافه در و ارض مصر ارض سودانک الشمس جزندن بر جزیر و ارض سودان
جملہ ارض دن بر جزیر در و جملہ ارض بش یوز یلق مسافه در ثانی میاه بحار له
مستور و معمور و ثلثی خراب و خالی و ثلثی مسکون و معمور در فصل سابقا
مذکور و بو و جملہ عمر و مسطور اولمشدر کہ کره ارض دن قطر مکشوفی
محیط اولان عنصر اب مقرر دن حرکت واضطراب ایدب مواضع ها و به
و اما کن غارہ یتیمه نزول و حلول ایتشد راجع مبرم ربع مسکونک بعض اقطاری
ماء بحر ابلہ معمور اولوب اقلیم سابعه نیکه مواضعی ابلہ مستور اولمشدر
پس لایق بودر کہ غیر جزو احوال بحار و وجه اجمال و اختصار بنان خامه
مسکین عماله ابلہ سلاک بیانہ نظم اولنوب حکایات سواحل و روایات
موارد و منازل لسان کلک مجز بیان ابلہ شرح و عیان اولونه تاکه وضع
کتابدن و ترتیب فصل و باب دن مقصود اصلی اولان دنیای جدیدنه قطردہ
بدید اولوب طریق دن قنقی طریق ابلہ توصل و بحار دن قنقی بحر له توصل
میسر در معلوم و مفهوم اوله و بو بابنه شارح التذکره مولانا نظامک کلامی
منقح و منتظم و جمع فواید و طرح زواید ده مسلم کوروب انک کلامنه بناء
وانک اثر بنه اقتدا ایلدم و اشاء کلام و بسط مرام ده بعض ضمایم واقع
اولد قحہ فائلی تعیین و کتابن تبیین ایلدم پس ایدی مولانا نظام بو و جملہ
بند کلام و تقریر مرام ابلش کہ جانب جنوب دن جهت شماله محدود و حد
معموره داخل اولوب حد و معینہ ابلہ محدود و دورت خلیج وارد در کہ جملہ نیک

اصلی اولان محیط اعظمه بحر شرقی دیر لر جانب غربی اتصال و حقیقت حالی
معلوم اولدوغی سببیدن فقیر بر تقصیر ایدر که سابقا اشارت اولمشدر که
بحر شرقینک محیط غربی به اتصال بداهت طبقه سنه واصل و اختیار
متواتره سببیلده درجه علم یقین حاصل در لکن مولا نا نظام بو خصوصه
مسؤل و ملام دکلدر زیرا زبر اولین و کتب اقدمین بو تحقیق دن حالی در
بعد ذلک دیشدر چن جانب غربی دن ابتدا اولونه محیط شرقی دن اول
منشعب و منفجر اولان بحر بر خلیج مثلث در که خلیج بربری دیکله معروف در
و جانب جنوب دن جهت شماله طولی یوز الشمس فرسخ در جهت غربی دن
جانب شرقه عرضی یعنی مثلث مزبورک قاعدسی او توز بش فرسخ در
و ضلع غربی سنه کفار حبشه و بعض طوایف زنج ساکنلر در و ضلع
شرقی سی بلاد حبشه مسلمان و مساکن ارباب دین در اما مسعودی اقصای
حبش دن نهایت چینه منتهی اولان محیط اعظمه بحر هند و بحر حبشه
دیوب مغرب دن مشرقه امتدادی سکر بیک میل و جنوب دن شماله
بعدی بیک یددی یوز و عند البعض بیک طقوز یوز میلدر و بحر مزبور دن
بر خلیج منفجر اولوب ارض حبشه متصل و بر ناحیه سنه واصل اولور
دیشدر و طلیوس بو بحری حد معیون به ادخال ایدوب دیشدر که بحر
مزبور جانب جنوب ده بر ارضه منتهی اولور که کیفیت حالی موصوف
و عمارت و خراب ایدوکی الی الان معروف و مکشوف دکلدر ثانیاً منفجر
اولان خلیجه بحر احمر و گاه اولور بعض اطرافنه بحر احضر دیر لر طولی یعنی
جنوب دن شماله امتدادی دورت یوز الشمس فرسخ در و منتهی سنه قریب رده
عرضی الشمس فرسخ در و ضلع غربی سنه بعض بلاد حبشه و بلاد بحه واقع در که

ارض

ارض بر بردند و ضلع شرقی سی سواحل حجاز و یمن در و شهر عدن تا زاویه
شرقیه ده واقع در و بحر مزبورک منتهای شمال پسند ضلع غربی به
قریب موضع ده قلزم نام بر بلده وارد اول سپیدن بو خلیجه بحر قلزم دخی
دیر لر و منتهای مزبور ایله فسطاط مصرک مابینی اوج کونلک یردر مروج
مذکور در که سابقا مذکور اولان بحر حبشی دن جانب معیون بر خلیج ممتد
اولوب اعمال مصر دن مدینه قلزمه منتهی اولور که طولی بیک دورت یوز
میل در و عرضنک اقل مواضعی ایکی یوز میل و اکثر مواضعی یددی یوز
میل در و خلیج مزبورک ساحل غربی پسند صغیر مصر دن بلاد علاق بقعه
ارض بحه بعد ارض احابش سودان واقع اولوب تا قاصی بلاد زنجه متصل
اولور و بلاد سفاله ده نهایت بولور ابن الوردی خربده ده دیشدر فرعون
جبار بامر الله القهار بو بحره غرق اولمشدر و بحر مزبورده اگر چه جزایر
چو قدر لکن اکثری خراب و خالی اولوب بحر مزبورک ظاهرند و باطنند
خیر بو قدر جمله جزایر دن بری جزیره جسامه در که دجال منحوس اند
منحوس در مروج ده مذکور در که بلاد حبشه دن زیلع و ده لک و ناصع
بو بحرک ساحل غربی سنه واقع در و بلاد مزبور و اما کن مسفون ده اهل
اسلام دن نجه اقوام ساکن اولوب ملوک حبشه به خراج الترامتشلر در
و ساحل حبشه ایله ساحل زبیدک مابینی عرض بحر دن اوج کونلک یولدر
و بو ایکی ساحلک مابیننده نجه جزایر وارد در جمله دن برینه جزایر عقل در لر
ایچنده ماء عقل دیکله معروف براب روان و چشمه حیوان وارد در که هر کز لال
سنا سبیل مثالندن بر قدح نوش ایدلاید صارم طبعنه حدت و جلا و کمال
قوت و ضیا و ربوب ایینه عقلنی تابناک و لوحه طریقی غل و کدر دن پاک ایدر

ورنه بحر مزبورده بلاد عدنه قریب بر جزیره وارد رگه سقطره دیکله
معروف و انواع خواص نبات و عقاقر ابله موصوف در وصیر سقطره بکه
انواع علاجات و اصناف ایازجات داخل اولور جزیره مزبور به مخصوص در
و چنگنه ملک سکندر جانب هند عزم و سفر ابلدی استادی ارسطو
چوق نصیحت خصوصاً جزیره مزبور نک مضبوط و تسخیری و نصیت ابلدی
پس سکندر دخی کمال اهتمام و سعی بلیغ و جهد تا امر ابله جزیره مزبور بی
تحصیل ایدوب عمارت ابلدی و حفظ و حراست ایچون طائفه یونان دن
بخلق انده اقامت ابلدی فقیر بر ترقه میر ایدر محمد الله تعالی سوا حل زبید
و عدن و اکثر بلاد حجاز و یمن حوزه اسلامه داخل و قبضه حکومت
سلطانیه ده حاصل پس نواحی مزبور ده مقیم اولان ارباب مکنته جزئی
التفات و اشارت اولونسه از زمانه جزیره مزبور مسخر و مضبوط
و ممالک سلطانیه به ملحق و مربوط اولوردی فائده زکریاء قزوینی عجایب
المخلوقات ده دیش سابقاً بحرا بله ارض یمن مابینند بر کوه پر شکوه و اربد بکه
ماء بحرک ارض یمنه امتداد نه حاجز و مانع و صدمات امواجی نواحی
مزبور دن ساد و دافع ایدی پس بعض ملوک اعداسینی غرقه قهریاتمک
طریقنه سلوک ایدوب جبل مزبوری مقدار غلوتی سهم خرق ایدوب بحر
محیط دن بر خلیج اطلاق ابلدی و ارض یمن دن ممالک کنیره و اقم کثیره بی
اغراق ابلدی و انا فانامیاه بحر هند خلیج مزبور داخل اولوب اولی جده و بنیخ
و حد قلزمه و اصل اولدی ابن الوردی خرنده ده دیشدر بحر قلزم ابله
بحر رومک مابینی جانب فرماده دورت مرحله درو بعض مفسرین زعم
ايلد بکه قوله تعالی بینهم ابرزخ لا یفیان دن مراد موضع مزبور در مسعودی

مروج دیشدر ملوک ماضیه دن بر امیر صاحب تدبیر قصد ایلد بکه بو
ایکی بحرک مابینتی حفر ایدوب بحر قلزمی بحر رومه اطلاق و بحرینی بر برینه
وصل و الحاق ابلیه پس بو مال ابله بی نهایت مال و بی عدد صنایع و اعمال جمع
ایدوب نچه ماه و سال امر مزبور اشتغال ابله مقدورینی صرف ایلدی
لکن قصد مسفورک حصولی و امر مزبورک ساحه مراده وصولی
میسر اولدی و حالا اول حفر اولنان مکان مدینه قلزمه بر میل قریب
پرده ظاهر و غایان در و اول طرفک اها لسی قانده معلوم و موصوف
وزنبت المساح دیکله معروف در بعد ذلک بحر قلزم دن بر خلیج پیدا ایدوب
هامه دیکله معروف اولان موضع ده بحر قلزمی اجرا ایلدی و بلاد
نایس و دمیاطه قریب پرده خلیج اخر حفر ایدوب بحر رومی اول خلیجه
ادخال و حالا بعبان دیکله معروف اولان موضع و ارنجه بحری ایصال
ايلدی خلیج مزبور حالا زیرو جنبه دیکله مشهور در بعد ذلک اول امیر
عالی همت تجدید قصد و عزیمت ایدوب خلیج رومی هامه یه ده
ایرشدی و ایکی خلیج بر برینه قارشوب کرشدی پس مراکب کبار و سفن
پراشته ارمکن اولد قچه خلیج لره کررلردی و زوارق و قوارب امتعه و اسبابی
هر جانب دن جانب اخره نقل ایدرلردی طریق مزبور بر نچه ماه و سال اسلوب
مذکور اوزن استعمال اولنوب فخرت علیه الرامسات ذیولها مفهومی اوزن
هموب ریاح و هجوم رمال سمیه اول خلیج لوطولدی و کیتد و بکه مجاری
و مسالک مضایقه بولدی تا که اول طریق مسلوک بالکلیه متروک اولدی
بعد ذلک مرحوم سعیده مارون الرشید هنگام خلافت و زمان ایلتنده
قصد ایلدی که بو ایکی بحرک مابینتی اقامتی سعید و سمت حبشه مائیل ابله

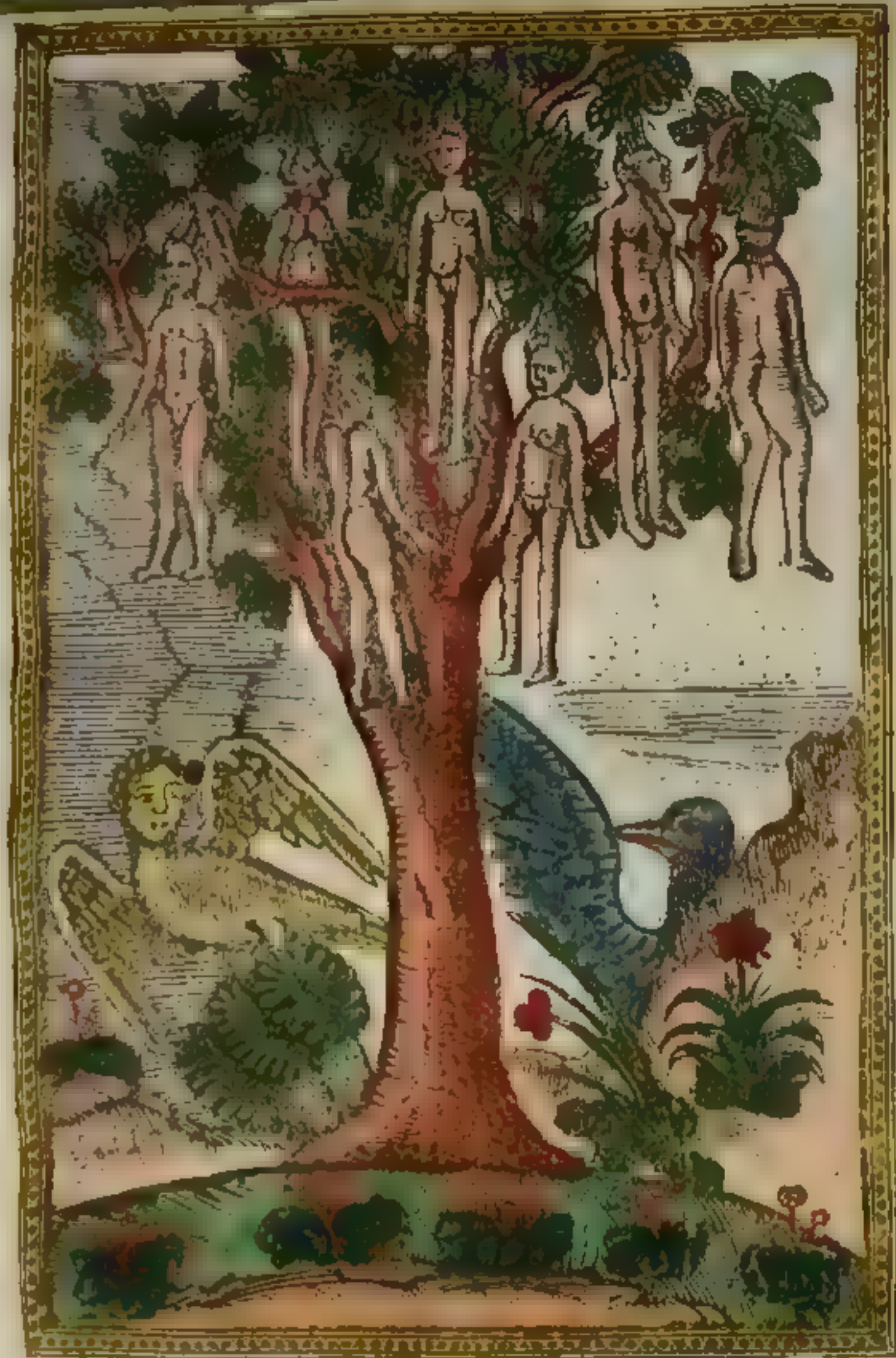
وصل ابله لکن ماء تبلی کا بیتی تقسیم و توزیعہ قادر اولدیار پس قصد
ابله بکه بلاد فرمایہ قریب بر محلہ خرق پیدا ایدوب بحر قلزمی بحر رومہ
بو طریق ابله اجرا ایدوب وزیر ماجدی یحیی بن خالد منع ایدوب ایتدی قصد
مزبورده عظیم ضرر و کلی خطر وارد اول سبب دیکه سفاین کفار نکبت
شعار بحر رومدن بحر قلزمه داخل اولورلور روزگار له سیر ایدوب
حدود حجازه واصل اولورلور سواحل جد و بنیغ ده عسکر دو کرلور مسجد
حرام رومدینه رسول عالیہ السلام دن ادم قپرلور مروی در که حضرت عمر
سعدت رهبرک ایا م خلافتند عمرو بن عاص که مصری فتح ایتدی امر
مزبوری معقول کورب حضرت عمره عرض ابلدی و حضرت عمر هدایت
اثر محذور مذکور بیان ایدوب قصد مزبور دن منع ابلدی فقیر پر تقصیر
ایدور محذور مذکور حالا مقرر اولمشد رو کفار خاکسار وجه مشروح اوزن اوائل
بحر قلزمه بول بولمشد رمع ذلک محذور مزبورک دفعی اسان و جزئی تدبیر
ابله وصولنه امکان وارد بلکه محذور مذکور دفعی همچون امر مزبور
عزیمت و سفاین و عمایر ارسال ایتیکله قطر معهودی حمایت لازم در محمد الله
تعالی سلطان کامیاب عالیجنابک قوت و قدرت و حشمت و شوکتی ملوک
ماضیه به غالب اولوب اردوان مثال نجه میر صاحب تدبیر سایه رکابنده دوان
وارد شیرکی هزار شیرگیر هر وجهه خدمت مند روان قواد مغرب و اقبالین
بلکه جمیع ملوک زمن خدمتی جان نینه منت و امر عالی به امتثال سعادت
اکارلر پس بحار عزایم سلطانیه دن بر قطره صرف اولونسه اقل ازمانده
بحرینک مایتنی وصله امکان اولوردی خصوصاً موضع مزبورده که
سابقاً مستعمل اولو و اقدوغی یرینه اتفاق مشهور مثل اوله من بعد مقرر
سعادت

مزبورده ده معادن زرخد و شماردن پیشتر اولدوغی سبیدن اول جزیر ملک
اصحابی جمیع الات و اسبابی زردن ایدرلر مؤلف مزبور کتاب مسطورده
بحر مذکورک نجه دور لوغریانی دخی نقل ایتشد لکن ثقه یا اسناد ایتدی و کی
جهت دن ظاهر عقل استنبعا ایدوب بو قدر له اکتفا اولندی رابعاً منشعب
و منفجر اولان خلیج که مشرق معمون به جمیع خلجان دن اقرب اولغله موصوف
و بحر اخضر دیکله معروف در جانب جنوب دن جهت شماله مدود و مثلث
الشکل اولغله محدود درو بحر مزبورک ضلع شرقی سی یوزاون فرسخ و ضلع
غربی سی تقریباً بش یوز فرسخ در و بو بحرک سو حلقه ولایت قتاوصین
واقعدر بوسبیدن خلیج مزبور بحر صین دیرلور و خلیج مزبورک زاویه غربیه
سندن بحر فارسک زاویه شرقیه سی مایتنده واقع اولان بحر بحر هند
دیرلر بعض ولایات هند ساحل مزبورده واقع اولدوغی سبیدن ذکر یای قریبی
عجایب المخلوقات ده دیشدر بحر مزبورده اول قدر جزایر وارد در که نطاق بیاندن
خارج در جمله دن بری جزیره زانچ در که اقصای بلاد هند و اوایل حدود
سین ده واقعدر و و جزیره مزبور ده بر طایفه وارد در که شکل و هیئت
انسانه اما الطوار و اوضاعه و حوش حیوانه بکرلر ماهیتلری با نمر و کلاملری
فهم اولنماز و قوم مسطور مثال طیور شجر دن شجره جلب ثمر همچون طیران
ایدرلر و بر قسم سنائی وارد در که خفاش مثال پروباللری وارد در و جزیره
مزبور ده دایه الزیاده و فارة المسک چو قدر و قدر جاموسه بیاض میونلر و بر
نفسه قبلی بلع ایدر ماراژ در کونلر و درو بحر مزبورک بعض جزایر ندرخت
کافور وارد در که رفعت قدله سیرلری فلکله ایش و فروع اغصانی خلال
یهابه کر مش هر شجرک ظلی نجه مسافه بی ستراید و یوزیک قدر کسنه

برینک سایه سنده خوش پکر و قن که درخت مزبورك اعلا سنی نقد ایدرلر
ماه کافور اقر و قن که اسفلنی خدش اتسه لر صمغ مثال کافور چقر
و بح مزبوره بر جزیره دخی وارد در که زامینی دیرلر اند بر قوم وارد در که قامتلی
الحق درت شهر در و کلامی صغیر مثال بی معنی و مال اولوب عراة و حفاة
کز لر و جزیره مزبور ده کافور و خیزران و بقم که میوه سی شکل خربوب
و طعمی علقم در بی نهاییه در و جزیره مزبور یه متصل بر جزیره وارد در که
اند بر نوع درخت پیدا اولور واق واق دیرلر جزیره مزبوره ده زربنی نهاییه
اولدوغی سبیدن معتبر اولمیوب اول جزیره نك اصحابی سلاسل کلابی
زردن ایدرلر مسالک ده مذکور در جزیره واق واق ده بشر ساکن دکلدر
احیاتا شدت روزگار زور کار له بعض مراکب و اصل اولوب اهل سفینه نك
مقدم لری جزیره مزبور یه داخل اولورلر و جزیره مزبور ده آثار معروفه
و فواکه ما لوفه دن غیری میوه لر وارد در که هر بری الذما کول و اطیب مشموم
و طبع و ماهیتی نامعلومدر و جزیره مزبور ده بر نوع اشجار عظیمه وارد در که
انك دایماباری و اغصانه ثابت اولان ثاری حسنی جاریلر در که حسن خلق
و لطف ابدانی کورنلر حیران اولور و هر برینک سائر نسوان کبی ندی و فرجی
محقق و اغصان شجره مثال ثمر شعورندن معلق درگاه اولور که چله
واق واق صداسینی ایدرلر بوسبیدن جزیره مزبور یه واق واق دیرلر
و هر قن که اول جوارى دن بری محل اصلی سندن قطع اولونه الحق ایکی کونه
قرب باقی اولور بعد هلاک اولوب حسن ترتیبی بوزیلور و مروی در که
گاه اولور بعض ناس انلر له مجامعت ایدرلر و رایحه طیبیه و لذت عظیمه
بولورلر و درخت مزبور بعض کتب ده بوجله مصور و مرسومدر

و سنه مولانای مزبور کتاب مسطورده دیشدرکد محیط غربی دن بر خلیج
 منفیر اولوب جانب شرقه امتداد ااور و مقبره هرقاس نام موضع ده
 متضایق ایکن کتد و کجه واسع اولوب بلاد شام ده نهایت بواور و خلیج

مربون جانب شماله برشته متصل در که بحر طرازون دیرلر و جمله بلاد روم
یوایی بحرك مایینند واقع در و خلیج مزبورك ساحل جنوبی سنده بلاد
افریقیه و اقلیم برقه و مالک مصریه و واقع در و مصب نیل مبارک مقام مسفور در
و جانب شمالی سنده بلاد اندلس و رومیة الکبری و بلاد صقالیه و بلاد افرنجیه
واقع در و خلیج مرقوم بحر روم دیکله موسوم در وینه محیط غربی دن خلیج
آخر متفجر اولوب جانب شماله حد معین داخل اولور و بلاد اندلس
و صقالیه نك طرف شمالی سندن مروراید و بارض بلغار مسلیه و اصل اولور
و خلیج مزبورك طول معلوم العدادی اعنی مغرب دن مشرقه امتدادی یوز فرسخ
و عرضی او توز اوج فرسخ در و خلیج مرقوم بحر ورنك دیکله موسوم در
و خلیج مزبور سابقا مذکور اولان نواحی دن مروراید و ب جانب شرقیه امتد
اولور و اراضی مجهوله یه داخل اولوب تا حد و دارا فی صینه و اصل اولور
و خلیج مرقومك محیط شرقیه اتصالی نامعلوم در فقیر بر تقصیراید و مولانا
نظام بو مقامه تقصیر تام ایله تقصیرا تمشد رزیر بحر طرازون که حالا بحر اسود
دیکله معروف در سعت اکناف و بعد اطراف سبیل علی حده بر بحر اولوب
بحر رومه بر خلیج ایله موصول در و بحر و مكن طرف شمالی سندن متفجر اولان
خلیج بندی که حالا وندیک کوز قزی دیکله مشهور و کتاب خریدده
طولی یک یوز میل اولق اوزن مذکور در مولانای مرقومك بالکلیه معلومی
دکادر لکن بو مقام ده ارباب توالیف و اصحاب تصانیف دن جم غفیر و قوم
کثیر و هم اتمشادر و سبیل صوابی ترك ایدوب طریق خطایه کینشادر
مسعودی که علم محاضرده علم و اصحاب توارنج ایچنده مسلم در حقیقت حاله
واقف اولوب بر قاج کتابنده غلط اتمشادر و خریدة الجباب صاحبك

محدود دکلر مروج الذهب ده دیشدر بحر روم ایله بحر اوقیانوسك حد
مشتزکنده نحاس و حجار دن مبنی بر منار پر اشتهار وارد که هر قل جبار بنا
ایلمشدر منار مزبورك ذروه سنده بعض صور و قنائل وارد که و راه منارده سبیل
یو قدر دیو اللریله اشارت و بحر مزبورك کمال شدنی حکایت ایدرلر و قنائل
مزبورنك صد ورنده مکتوب و محرردر که بحر مزبورده عمارت بلنر و هر کز
حیوان ناطق بولنر و بحر مرقومك نهایتنه وصول و سفاین و اعریه ایله جنبه
دخول ممکن دکلر و بحر مزبور بحر ظلمات و منبع افاندر کتاب مزبور دن
موضع اخرده نقل ایدر که اهل قرطبه دن شخصاش نام بر شخص بر اقدام
بر سفینه طوناتدی و بحر مزبورك غورینه و اصل اولق هواسیله نجه روزگار
سفرایتدی بعد ذلك غنایم عظام ایله رجوع ایدوب حکایات عجیبه و روایات
غریبه نقل ایله بکه حالا اهل اندلس قاننده مشهور در مسالك ده مذکور در که
بحر مزبورده سفر و انجمنه سیر و گذر ممکن و مپسرد کلدر مکر که بین الغرب
و الشمال سائر اولوب جزایر بر طابنه دن اقصای بلاد سودانه سفر ایدرلر
و ابره ذوالمنارک بنایتدی و کی صهار بحر ده الی الان باقی درینك لونی اصغر
و بری اخضر و بری اسود در که صدر نده قلم سندی ایله مکتوب در بو صحنی
ملك پراقتدار ابره ذوالمنار حمیری سیده سی شمسه تقرب ایچون بنا ایلمشدر
صاحب الحرب ده دیشدر محیط غربی که بحر مظلم در کثرت احوال و صعوبت
متنی و کبر امواج و تسلط دوابی سبیل بر فرده مپسرد کلدر که انك جنبه
دخول و مرور و ساحل اخرینه عبور ایدر بحر مزبور داخل اولانرا بحق طول
ساحل اوزن سیر ایدر و جهت شمال دن جانب جنوبه کیدر لرو بحر مرقومك
وراسی نامعلوم در و ایچنده بی نهایته جزایر وارد که بعضی معمور و بعضی

خرابه دروناسك واصل اولدوغی اونیدی جزیره درکه ایکی سنه خالد تن
دیرلر انلرده ایکی صتم وارد درکه محکم طاشله دوزلشدر و من بعد راه نجات
منقطع دردیو صدر لرند یازلشدر هر صتمك طولی بلا نزاع یوز ذراع وارد
و بو صتماری تبابعه دن ذوالمنار حمیری بنا ایتمشدر که قرآن کریم و فرقان عظیم ده
مذکور اولان ذوالقرنین در فقیر پر تقصیر ایدر سابقا نقل اولندی بکه اسم
بانی ابرهه در مع ذلك کتب نواریچ ده مسطور در که ابرهه ذوالمنار ذوالقرنین
المصعب ابن الحارث الراشك فرزندی در کند و دکلدر و بود عوایه موافق
دلیل مصدق ابله اثباته سبیل وارد در دلیل اول بود که تبابعه که سلاطین
اول ز من و ملوک ماضیه یمن در هریری بر ذوالبله تلقیب اولتیق رسم و عادت
و عرف و طریقتماری در پس لاجرم ذوالمنار ذوالقرنین اولمز و بر ملک ایکی
ذوالبله شهرت بولمز دلیل ثانی بود که اگر چه علماء اسلاف ذوالقرنینك
نبوتله اختلاف ایتمشدر اما عبد صالح اید و کنده وفاق و شمسه تقرب ایچون
صتم بنا ایتمد و کنده اتفاق ایتمشدر وینه فقیر پر تقصیر ایدر اول بل مایه عاشره ده
اهل اندلسدن بر قوم بی باک اولی هو لنماکک لجنه کروب غرانه خوض ایتمد بار
و بو کجینه نك طلسمی فتح ایدوب بو بحر بی کرانك غایتنه یتد بارته که باب
ثالثه مفصلا مذکور و عجایب و غریبی جمله مسطور در مکر که محیط غربی
جانب غربی بر بر عظیمه منتهی اولور مش که جنوبا و شمالا کمال سعت ابله محدود
و طرف اخر دن محیط شرقی جنوبی ابله اکثر مواضعی محصور و محدود ایش و بر
مزبور دن خط استوا یه قریب محله ایکی بحر ک مابینی کال تضایق و تطابق بولوب
از قالمشدر که محیط غنی محیط شرقی یه وصول و ایکی دریا بر رینه دخول و حلول
ایده بعد ذلك محیط غربی جانب شماله توجه ایتمد کججهت شرقه تراجع ایدوب

محیط شرقی دخی جانب غربی افع ایتمش لاجرم ارض مزبور ایکی قطعه شکند
ظه و رایدوب بر قطعه سی که خط استوا دن جانب جنوبی و واقع در جمیع جوانبدن
وسط بحار عظیمه ده داخل و حالا علم ناس جمیع اطرافنه محیط و شامل در
و قطر مرقوم حالا پرواسمیله موسومدر و قطعه اخیری که جانب شمالی
واقعدر کمال سعت ابله موصوف و حالا ایکی اسپانیه دیمکله معروفدر
و قطر مرقومك دخی اکثر نهایی دخی معلومدر اما منتهای شمالی کمال شدت
شتا و اکثر از مانده هجوم سرما سبیل مسافران بروجره سبیل ورمیوب کمال
تحقیقه دلیل بولنماشدر و جانب غربی سنی دخی کثرت دیار و بعد اقطار
و هجوم اقطار سبیل الی هذا الان کشف و عیان بپسراولماشدر لکن ظن
غالب بود که قطر مسفور جانب مزبور دن ارض چین و ماچینه واصل و خطا و
ختمه متصل اولان بناء علی ذلك حکماء عصر اقطار مزبور و اراضی مسفونك
تصویرنده اختلاف ایدوب هر قطرک ربیسی بوجهله تصویر و بر کونه تحریر
ایلمشدر پس فقیر پر تقصیر دخی بر مقتضای ظن غالب و مویدی فکر صائب
بوجهله دن بر صورت اختیار ایدوب چهره تحقیقی بقدر الامکان وجهه
اوزن عیان ایلدم بعد ذلك اقطار مزبورك تحریرنه و اخبار و آثار ملتقیرنه
شروع ایدوب مقاصد مزبور و مطالب مسفون یی ایکی فصلی مشتمل بر اید
علی الاجمال سو یلدم باب ثالث ابتداء ظهور عالم جدید و قطر نویساننده در
اقطار مزبور و نواحی مسفونك تحقیق و تفصیلنده اعتنا ایدن اقوام
بوجهله سوق کلام و وسط مرام ایلمشدر که مالک جنوبی
روی نام قریه دن بر شخص ظاهر اولمشدر بکه نامنه کرشتوفل و لقبینه قولون
دیرلردی شخص مزبور اکناف بروجره بی حد سیر و سفر ایدوب بحر رومه

وشامك انار و اخبار نه واقف اولمشدى و تصور خرايط و تحریر دفاتر ده
ظهور و شهرت بولمشدى بعد ذالك ديار سندن و هند و مرور و بحر حبش بنك
سواحل و جزایر نه عبور قصد بله اقصای مغرب سفر ایدوب خارج سینه ده
واقع محكوم پرتقال بد فرجام مادن نام جزیره ده توطن ایتدی تا گاه اول
جزیره یه بر سفینه دوستد بکه شد اید بحر افتن الماش و ایچنده ر بئس دن
ماعد ا انجق ایکی شخص قالمش و سفینه مزبون جزیره مسفون یه داخل
اولد و قد انار دخی شراب مرکی نوش ایدوب انجق ر بئس دلریش قالدی
و قولون انك حاله دریا مثال اجیوب خانه سنه الدی واکا کر کجه رعایت
و بر بجه کون ضیافت ایلدی و ر بئس مزبورك حسب حال و سر کزد شنندن
سوال ایلدی ر بئس مزبور ایتدی کسب و تجارت ایچون سواحل مغربیه سفر
ایتمشدك و خانه مزدن بوهو ابله کپتمشدك نا گاه روز کار مخالف اولوب عنان
اختیاری الدن الدی و زری بحر اوقیانوسك جنبه صالدى پس قضایه رضا
و یروب بجه مدت روز کارك اوکنه دوشب کیتدك اشاء سفر ده بی حد جزایر
و سواحل کذر ایتدك اخر ساعد روز کارینه مساعد اولوب سفینه مزری
بو طر فاره دوندردی اما شد اید بحر هولناك اکثر اباب کشتی بی گرداب هلاک
کوندردی حالا کور رسنکه نیم دخی عالم خراب و صدمات بحر له سینم
پراضطراب در واقعا ر بئس مزبور دخی بر ایکی کون صاغ اولوب کیتدی
اما بوقصه پر حصه کیتد بکه قواونك جاننه تاثیر ایتدی و طور دقچه او هام
و خیالات باشنه اوشدی و نواحی مزبون یه وصول ابله بر نام چقر مق هوا سنه
دوشدی اگر چه اول دیارك فتحنه بوجه مذکور همت و عزیمتی چوغ ایدی
لکن من عند نفسه سفینه رتب اید جك قدرتی یوغ ایدی پس ملک پرتقاله

و بادبان عمرنی دست نداشت و حسرتله چاك ایلدی خواص جزیره مزبون
سابقا مذکور اولان اسمانیوله جزیره سنك اطرافنده صغیر و کبیر دورت یوز
مقداری جزیره وارد ککه جمله سنه لوقایه جزیره لری دیرلر و زمان
سابقه جزایر مزبون نك اکثری قوم هند ابله معمر و ملو ایدی و جزیره
اسماتیوله غربدن شرقه مدودیر طولانی جزیره درکه شکلا و ورق کستله یه
شبیه در جزیره مزبون نك طولی الی یوز میل و عرضی ایکی یوز و نکر می میل
پرد و جزیره مزبون ده سکر بولك دن وارد و قسم شرقه سنه دریادن الی میل
بعید بر بحیره وارد که طولی قرق بش میل و عرضی طقوز میل در بحیره
مزبون نك بعضی میاهی حلو و بعضی شون در و جزیره مزبون ده بر کوه وارد که
اند معدن لاجورد و معدن املاح و سیم و زرو نحاس وارد و شجر تم و قطن
و درخت خیار شنبه چو قدر و جزیره مزبون نك ساحلنده گاه اولور که عنبر
بولور و قواقوش نام بر نوع درخت وارد که اندن دهن بلسان استخراج ایدرلر
اما قی صاف دکا در و جزیره مزبون ده قوکو بوسر نام بر طایر وارد که کجه لده
طایران ایدر طائر مزبورك جبهه سنه و ایکی قنادی التند کوب اسام نور
ایکی عضو وارد که لیالی مظلمه ده انك نور بله مصالح کوررلر زلزلانك
نور بله سوزنارینه رشته کوررلر و اهل کتاب کتابارینه مطالعه ایدرلر و چنانکه
طایر مزبوری استعمال ایچون صید ایتك استرلر اللینه بر یاغش اغاجی الوب
قوکو بوس دیوندا ایدرلر فی الحال کلوب اللینه قونار و طایر مزبورك ساکن
اولدوغی خانه ده ذباب اولمز جمله سنی اکل ایدر و جزیره مزبون بحرند بر نوع
حیوان وارد که جثه سی زق منفوخ کبیر و باشی او کوز باشی
کبیر و اسافسی صر قشدر و ایکی مدور یاغی وارد بر هر یاغنده

فیل کی دوزت طرناغی وارد کوزلی قتی صغیر و توپاری فان کی درو پشند
 ظلیط و دراز موپاری وارد ماده سنگ بقر کی مه لری وارد ریجہ لری قعر
 دریاده و ساحل محرده امزورب اکثری طولی بکرمی آیق و اوز پوشکله در

اهل جزیره حیوان مزبورك خرده لری دریاده اغله و یوکارنی ساحله
 دوزاغله صید ایدوب انی ییوب یاغنی الورلر و در یسنی ادك و موزه ایدرلر
 طعمی بالی کبیدروخی چوندرو در یسی قتی یك درو حیوان مزبورك
 بماغندن برطاشر چیقركه حجر منانه تفتت و اخراج ایدر و جزایر
 مزبورده نان اهی قسم در بریمی مایس نام بر تم نباتدرکه

بغدادی کی دو کوب اون ایدر لر وطریق معهود اوزن اتمک ایدر لر قامی برابکی
فراع اولوب کله سی برقرش و دانسی نخود قدر اولور غالباً بین الناس مصر
بغدادی نامیه مشهور اولان نسنه در و بر قسمی یوقانام بر نباتک اصلی در که
متلغ مثال رنده لیوب یه عور لر و تشده اتمک کی طبع ایدر لر مزبور مایسک
فانی اکل ایدن لر قتی طوق طوتر و انسانی و سائر حیوانی قتی نسمین ایدر
و دقیقدن بر قبضه الوب مکدر اولان صولره صاچر لر صافی ایدر
و جزایر مزبور ده کبوتر و حوقدر و بر قسم اشجار ده توطن ایدر لر که درختان
شبهه در و قشرینه رایحه سی قرنفل کبیدر و لذتی دار چون کبیدر و سبیدن
کبوتر لر که دخی رایحه سی قتی لطیف در و جزیره مزبور ده مزبور درخت وارد که
ادینه برومه دیر لر که ورق و رقه این کبیدر و میوه سی بعینه سلوک دید کلری
حیوان کی در و قتی لذت بر افه در هر نه دکل و جراحت عظیمه اولسه برابکی
ورق ابله صاروب شد ایدر لر اون بش کونه دک سالم اولور و جزایر مزبور ده
قطعا کجه ایجره خر و مس او قزو جزایر مزبور ده ساکن اولان اشخاصک الوانی
کستانه کبیدر و کوزلرینه نوری اذ در و فهم و ادر اکلری قاصر در و پنیلری
دراز و سور احلری و اسغ و دوریک در و جبهه لری بیوک و قتی یک در هر راقه تئیر
ایلمر صاجلری پیلرینه اتمشدر و جمله عریان کزوب اکثر میانانیدن زانولرینه دک
بر خر قه ابله ستر ایدر لر و کوشلرینه و پنیلرینه خلقه لر طقر لر و هر کس
نقدراسترسه زن الورد و قچن که زوجی فوت اولور استرسه زوجینی بیله دفن ایدر لر
والا تحریدن یاتسه بر نسنه قورلر ایچلرند سرقه دن عظیم کناه یوقدر قطعا
صفوا و لئز و قوم مزبور غار ابله یه زلرینی گاه سواد و گاه احمر یار لر و الا تحریلری
احجار و اشجار دندر الیرند قطعا حدید قسمندن نسنه یوقدر و جمله سی

شیطان علیه لعنه عبادت یدوب اشکال شیاطین ده اصنام قبیحه پیدا
ایدرل دی گاه اولورد بکه شیاطین ملاعین اول قومک زنارینه ظاهر اولوب
بعضیه جمع اولورایدی واپکسندن بزولد پید اولورد بکم باشنده بقرمثال
ایکی قرنی اولوردی اول قومک اکثرندن مرویدر که انلرایله محالطه و معامله یلند
شیاطین بطریق الاستراق بعض امور اتیه یه واقف اولوب خبر ویرمشلر دبه که
یقین درککه بودیان بر قوم کله که سزا کا طاقت کتون میوب اکثر یکره
هلاک ایسه لر کر کرد و بودیاری سزک الیکزدن السهل کر کرد و اول قوم
بوخبری متضمن غزل و ترانه لر بغلر و اکثر جمعیتملرند انلری اوقیوب غلرلردی
واقعا سکسن میل مقداری زمان مروراید بچک زبور بلا باشلرینه او شدی
اول قومک اکثری هلاک اولوب مال و متاعلری دست خنایردن پهنه
کلابدو شدی و قوم اسپانیول بکرمی پیلده اول جزایرک جمله سنی ضبط
ایدوب قرق بیک دن زیاده اسیر و نجه یوز بیکنی طعمه شمشیر لیتد باجناب
حضرت پرورد کردن امید وار که من بعد اول دیار منفعت اثار دلیران اسلام
عالی تبار انده فتح اولوب شعار اسلامیه ابله طوله و سائر ممالک عثمانیده
ماحق اوله جزیره قوبه طولی بیک ایکی یوز میل و عرضی ایکی یوز سکسن میلدر
جزیره مزبون اسپانیوله جزیره سنک جانب غربیسنده واقع در واپکسنگ
طایفی الشمس میل یردروانک دخی اطرافند بی حد جزیره لر وارددر جمله دن
اکبری شمایقه در و جزیره مزبون ده التون چوقدر اما ایکن صاف دکدر و معدن
نحاس دخی واردرو و بینه دخی بترجیالی چوقدر انهاری ازدر اکثری طتلودر
و بر چشمه وارددر که بعینه زفت اقربا غله خلط ایدوب سفینه لره طلا ایدرلر
و معدن وارددر که مدور حجرلر استخراج ایدرلر که بی آل طوب و توفنکه

اولوب نفس درختک ایچی محوف اولور و درخت مزبورک شکلی شفتالو
و طعمی ایواکی برمدور میوه سی اولور که سرومثال موزون و دراز اولوب
کله ادم قدر ایچنده بر برلرینه یا شمش دورت دانه چکر دکی اولور که قنی ایچی
و غنا و تام بر نوع درخت اولور که سرومثال موزون و دراز اولوب کله ادم
قدر بکیان و مدور میوه لر پید ایدرککه ایچندن فستق مثال بی چقر
چککسک مصطکی کی اوزانور اغز بکه قوساک سکر کی از پلور شکردن احلا
و عسلدن الذدر ایا نام حاره اکل اولنسه کال مرتبه ده نبرید ایدوب منفعت
پذیر اولور و اودا بونام بر نوع شجر وارددر که میوه سی اجاص زرد کی در اما نفس
میوه کوچک و چکر دکی بیوکدور و میوه مزبون بدن انسانه نافع در اما
دندان ضرر در و درخت مزبورک سایه سی بارد و نافع در و اورا قندن لطیف
رایحه لو اب استخراج اولنوب اللری بی و بوزلر فی یورلر قنی نافع در و مرضای
انوکله غسل ایدرلر شفا حاصل اولور و با بونام بر نوع دوخت وارددر که
کند و کوجک و هرورقی ال قدر قالاک اولور و چچکی تورنج چچکی کبیدر
اما رایحه سی دخی لطیف در و درخت مزبورک سایه سی معتبر در و الواچندن
زیبا صند و قلردوزلر و میوه سی بر قاج نوع در بر نوعی سبب کی مدور در بر قسمی
خیار کی طویلدر جمله سنک ظاهری اخضر اولور بعضینک باطی سفید
و بعضینک سبرخ اولور بطبع مثال دورت قطعه ایدرلر فی نهایه چکر دکی
چقر طعمی خامض و قابض در اما دندان قنی نافع در شد ایدر نواحی مزبون ده
خورما چوقدر اون در اوج جمع اولور اما قاموسی خامض در و چکر دکی بیوکدر
درختندن خبره لر و نبرلر پید ایدرلر بر وجهه نیز اولور که دمرنه محتاج اولور
و نواحی مزبون ده هر لوندن طوطی لر چوقدر و اکثر قاز قدر بیوک اولور

اول دیارک خلقی انلردن چوق صید آیدوب یرلر و لحومی قئی لذیندرد یرلر
 و فی دیارناهند تاوغی دیکله معروف اولان مرغ اول نواحی ده بسیاردر
 و نواحی مزبون ده موجود اولان اینکلرک قرونی بو قدر بوردنلری خورطوم
 فیل کی درازدر و شکل اندامه استرک کبیدر حیوان مزبوری سابقا
 مذکور اولان اشجار ایچنده بو وجهله تحریر و تصویر ایشلار و نواحی

وواحی مزین ده شب بره قتی عظیم وزهر ناک اولورادی و سائر حیوانی بحروج
ایدرلرکی ایتمیجه یافی الحال اب دریا ابله غسل ایتمیجه خلاص ممکن اولمز و اول
دیاز خلقنک الوافی اچق صارودر و قامتاری وسط و صاچاری و قاشاری
چوقدر رجالی عریان کررلر اما بکلی التوندن برحجوف نسنه پیدا ایدوب
ذکرلرینه پخوردلر و زنلری بیالرندن دیزلرینه دکن تنون طوقارلر و مورجه
شکلنده بر شکل حیوان وارد رانی طونوب برنوع نباتله خلط ایدرلر و بدنلرینه
طلا ایدرلر مولرینی کسوب پاک ایدرلر و ابکی یوز درهم مقدارنده
برالتون شبکه بی اشکال حیوانات ابله تصویر ایدوب مملرینه داوب پخوردلر
وقولا قارینه بکیش حلقه طقرلر بکلی نقد راسترسه عورت الورا اما غیر سی
ابکی دن ارتق المزوهر کس اقاوندن اولنور و سهل بهانه ابله زنلرینی استبدال
ایدرلر و ولد کتور مین زنی بیع ایدرلر و بکلی برکسی اوزرینه تمحیل ایدوب
سیرشکارده باشلری اوزن کوتوردلر حصارلری کوچکدر اختلاف فصول
حسبیلله قونوب کوچرلر جنکه وارد قارنده بدنلرینی الوان مختلفه ابله صبع
ایدرلر نیوکان قوللنورلر و حریم استعمال ایدرلر هر پرنک طولی بکرمی تارش
واردرا کثیری قامشدن دوزوب اوچنه بالق دشی پخوردلر و انجمن کورزلر
و کاتلر و سپرلر دوزلر و چوق توغلر طقنورلر کله لری قتی پکدر دکه راق تاثیر
ایلمز سرلرینه راست کان تیغ البته پان لنور لعب و لهوی سبورلر طوب و سناوب
طنبور چالرلر ایچارنده سرقه شایع دروا کثیری بحر بدریوز تمکه و طالمقد
ماهرلر در پانه دن وریش طیموردن اعلی اینجه زلر و زیبا پرده لر طوقوردلر
طائفه مزین شمس عبادت ایدرلر و شیطان لعین بعض ازمانده انلره ظاهر
اولور هر نه شکلده ظهور ایدرسه انک شکلنده برصنم پیدا ایدوب اکا طیلر

قوربانلری بخورایتمک عادلیدر ایچارنده سیم وزربنی نهاییه دراما انوکله
بیع و شرایتمیزلر متاعی بریبله استبدال ایدرلر و لازم کلدور شه اولادلرینی
بیع ایدرلر و علماسی اطباء در علم طبعه ماهرلر در قوماضری بکی دنیا جزیره لرندن
بر ناحیه درانده عادت بوایدیکم بکری فوت اولسه شیشده چویرلر
تا که لحومی دوکلور اولوب برصند و قهیه قوبوب حفظ ایدرلر و عظامنی
خریدایدوب شرابله ایچرلر و قوم مزبور موتاسنی لباس ابله دفن ایدوب
بر قاج کون بکلرلر ممالک مزبوره ده زبور نام برنهر عظیم وارد که اول نهرک
اوستننده ساحل یحردن اوتوز میل بعید بر حصار وارد که قومی جمله زرکرلر در
التوندن قرغانلر و کومشدن محملر پیدا ایدرلر و نجه سنی بر نوع نبائله
طلا ایدوب التون شکنه قورلر و صق اغلر دوزوب نهر مزبور اترلر و ایام
مطرده نهر مزبور طغیان ایدوب ینه چکاک کده اغی چکرلر بخود و مرجک
قدر بی نهاییه زر چقرو کاه اولور که بیضه قدر دخی بولنور بر زمانده انسیز
نام بر شخص بر مقدار عسکر ابله اند کلدیلر و اهل حصان غلبه ایدوب
حصان کیدیلر و یحوق خرما و سمک و مال و متاع بوایدیلر کومش
دن سی برنهر در که ممالک پرودن جریان ایدر جوان دیوز نام بر شخص بیک بش
یوزاون ایکسندن نهر مزبورک مصینه کلوب یحوق کومش بولدی اول
سبیدن نهر مزبور کومش دن سی دیرلر شخص مزبور اول ناحیه دن
یحوق بقم یوکلوب اسپانیه یه کادی و اول ناحیه تک حکومتنه امر الوب
اوج پان سفینه ابله بیک بشیوزاون بشندن اول ناحیه یه کادی و برزورق
ابله الی کسینه چقردی مکرکه اول ناحیه تک قومندن بیک قدر کسینه
کین ایتیمش ایدنی دریادن طرفلرین الوب جمله سنی طوتدیلر و زورق

جزایر مالوقه بی حد جزیره لر در و ایچارنده مشهور اولان بش جزیره در
تبدوی رنیایی مات ماتیل ماکیان جزایر مزبوره برینه قریب و جمله سنک
هواسی اسیدر و جمله سنک قرنفل و زنجبیل و طارحیت و جوز وارد اما
ماتیل ده دارچینی چوقدر که شکلی درخت انار کبیر قشری حرارت شمش ابله
متفرق اولوب صویلور جمع ایدوب کونشه قورلر یابس اولور و درخت
مزبورک اوراقندن برصو یحقرلر که لطیف رایحه و کثرت منفعتده کلابه
راخ در و سموت و مات و رنیایی ده قرنفل چوقدر اشجار عظیمه در ورق دفته
ورق کبی در و قشری شجردن زیتون قشری کبی در اشجار مزبور ده قرنفل
عنب اساخوشه خوشه بتر اولو احضر بعد بیاض اولور و تمام رسیده اولیحق
سرخ اولور و یابس اولدق سیاه اولور هر شجردن بیله ایکی کره حاصل
الورلر و جمع ایدوب اب دریا ابله صولرلر بعد چاهلرده در یحرن ایدرلر اشجار
مزبور تک اعلاسی مرقع یزلر ده حاصل اولنلر در دوزیرلر ده نبات اولنلرک
قره سی ظهور اتمرو اوستننده باری تمرو جزیره یی واصلی و حدود مسفون یه
داخل اولنلر دن مریدر که جوز هندی تازه و رطب ایکن قشرندن اخراج
اولنسه مصطکی کبی در پس قوم مزبور جزایر مسفون دن بی نهاییه قرنفل
و زنجبیل و دارچینی و بیضا و رونق عسل کاندنی سکره قریبدر سفینه لرینه
تحمیل ایدوب ککیتدیلر و اشای طریق ده بی نهاییه جزایر کوروب
یکدیلر و سفینه لرک بری مرما ته محتاج اولوب بر ساحل ده قلدی
و بری پاستیان نام رئیسله بیک بشیوزا بکی سنک سائلوقه لیماته کلدی
اوج ییلدن اون دورت کون ناقص سفر ایتدیلر و جمله الی الی بیک
میل بر میرا یشدیلر بوقصه دن اسپانیه قنی خط ایدوب برتقال پر ملال

اولدی و مغالیانک کلامنه اعناده ایعد و کینه تادم و یولده قلان کشتی نک
اخذینه عازم اولدی و افعالدم کوندروب اول سفینه فی بصدردی
وربستی عتب الکلبدن اونک ایدوب سر سرنه اصدردی پس
بوسیدن ابکی فرقه نک مایینه خلاف دوشوب صلح اوانجه طرفین دن
یکی لوطونا تیدیلر کاه یولده و کاه مر سالده بر برینه حقوق خسارت ایتدیلر
و برینک مال و متاعی استباحه ایدوب ایدیلر و اهل عرفان بوقصه کوش
ایتد کاه ایت دشی ملکوز در یسینه دیدیلر جزیره اقوسمیل بر جزیره درکه
طولی قرق میل و عرضی اون ابکی میل در عورت بورتدن بعدی بکرمی
دورت میل ردر خانه لری سنک و راب و سقفاری ساز و صماندر اهل
جزیره نک جمله سی عریانلر در زنلرینک تنون لری وارد در جمله سی پت پرستلر
و بالقحیلر در و جزیره مزبون ده مایس و عسل و شمع عسل چوقدر
و کلابه شبیه برنوع حیوان وارد درکه غم مثال تربیت ایدوب قطعه قطعه
سورر لرو ماده سنی ترک ایدوب ذکر فی پیرلر قوروز نام بر شخص بیک بشیوزاون
سکر نه قرویه لماندن چقوب زیل جزیره سنه کلوب اندن دخی ادم
الوب الی ملاح و بشیوز صولتاد و حقوق متاع و زاد ایلر اقوسمیل کلدی
وانک قومیلر صلح ایدوب عورت بورتنه واردی و اندن کیدوب طواش قو
بورتنه واردی و ایماته کیروب بر عظیم حصار کوردیلر و اهل حصار
چرتلر ایلر استقبال ایدوب ساحله چقیمقدن منع ایتدیلر و قوروز
بجه کوره صلیحه و حسن معامله یه قصد ایتدی رانی اولدیلر
بالاخره جنکله حصاری الوب اوج یوز قدر ادمی قتل ایدوب یوز
کمنه اسیر ایتدیلر و بجه سی جنک ایامنه صمیمان و نسوانی الوب مال

اسبابری ایلر کوهلره نقل ایدوب پراکنده اولدیلر بعد اطرافدن دخی عسکر
جمع اولوب قرق بیک هندی بر عرصه ده قومی فرنک ایلر محکم جنک ایتدیلر
اما طائفه مزبون قطعا خیل و سوار و جبهه و جوشن و طوب و توفنک و
ضرب زن کورمشلر ایدی هر سواری ساز و صلح ایلر بکیان حیوان مهلك ظن
ایدوب طوب و توفنک صداسنی صورت صواعق و نزول عذاب تصور ایدیلر
ایدی پس بالاخره خلق عریان جماعت عریان کی سنک صمیمانه طاغله
طاغله ایدوب و ضرب توفنک و جنک فرنک طاقه کتون میوب قاجدیلر و مال
و متاعی اعدا و کندن محمدیلر و بقیه السیوف اولان قوم هندیان نالان
و حیران بریره جمع اولوب صلیحه قصد ایتدیلر و بعضی هدایا ایلر حاکم حصار
سابق طواش قوی و کارینه الوب قوروز کیتدیلر قوروز دخی انلرک صلیحه
قبول ایدوب بارشدیلر و بر برله حسن معامله ایدوب اشدیلر سور مزبون
پوتاقان دیرلر ایدی بکرمی بش بیک خانه ایدی اکثر بیوتی حص و حجاز ایلر
بنال و انمش ایدی اما جمله سنک صلیحه ساز و صمان ایدی و حصارک یانده
برنهر جاری و ارایدی و خارج سورده اعلا باغچه لرو زیبا کاشانه لرو بی نظیر
خانه لرو ارایدی قوم مزبورک لباسی لباس قبطیانه شبیه ایدی و خربه لری
و سپرلرینک اکثری خشب و بعضی ذهبدن ایدی و ایام رزمده پدیه لوقبال
کیلر ایدی و خربه و نیراستعمال ایدیلر ایدی و جمله سی پت پرستلر ایدی
اندن کیدوب برنهره کلدیلر که ادینه پاپولیان دیرلر ایدی نهر مزبورده برنوع
حیه وارد درکه ماکیان مثال بیضه لرو وضع ایدردی که ایچنده تخم مرغ کی
بعینه زرد و سفیدی وارد اول ناحیه نک قومی انی اکل ایدیلر و برنوع قازلر
وارد درکه بدنی سیاه و قنائلری سپیدر صدرندن زیبا سورغ و جلر ایدیلر

ابدی و یرقازی براسیره اسنبدال ابدرلر ابدی و عظیم مرغ سقار واردر که
 بر دمه اوج یشرا و غلاتی بلع ابدرلر و نواحی مزبور ده سنایر و حشیه و قرد
 و اسدنی حد در و ایونکل نام بر نوع حیوان واردر که جته ده سنور قدر در
 و کله سی و منقاری اوردک کبید روپاری غم مثال ایکی چتال در و مولری کرپی
 مولری کی نیز در و کله سنند که بدن بر طاقیه سی واردر که کوشلری طاقیه دن
 خارج در و نطهرند ینه کوکدن بر جبهه سی واردر که گاه جمع ایدوب گاه فتح ابدر
 و ذنبی هر ه مثال در لزد در حیوان مزبوری یوشکل اوزرینه تصویر ایتمشل در

مشبه قویه معادلدر وقور تو زوار دوخی زمانه مشبه قوده تقریباً الشربك
خانه وارايدی اگرچه اکثر بیوتی صفارايدی اما اجاج اعظم سر ایلرو واسع میدانلر
وارايدی و هر خانه نك ایکی بابی وارايدی که بریسی سواقعه و بریسی دریایه
مفتوح ایددی و خارج شهر ده برعین جاری وارايدی بکه اصحاب شهر جمله اندن
ایجرلردی و عین مزبور میری طرفندن محفوظ اولوب سنه بسنه بوجه
مقطوع مال عظیمه بیع ایدلردی و عین مزبوری الترام ایدن کسنه لر زورقلر
ایله انی نقل ایدوب شهر ده بیع ایدلردی و بیلده مزبور ده ایکی یوز بیک
معین زورقلر وارايدی بکه اکثر مهمانلر که حرکت ایدرلر ایددی و بیلده مزبور ده
اهل صنایع بی حد اولوب هر حرفتک مستقل بر محله سی و بر سوقی وارايدی
اعلامون و منقش چینی اراشالرو و پنبه و ریش طیور دن زیبا کبکله و برده لر
پیدا ایدلردی و استاد زر کرلر و ارکه سیم و زردن و ریش طیور دن اشکال مرغان
و صور حیوان صیانت و صناعت ایدوب بوجه تشبیه ایدرلر اید بکه کورنلر
حیران اولورلر ایددی و زیبا کالرو رنگین شکوفه لر پیدا ایدرلر د بکه بادی نظرد
حقیقت ظن اولنوردی و بعضی استادان معادن مختلفه دن میمون شکال مرینی
پیدا ایدرلر د بکه دم کی ایپاک اشلر ایددی و طائفه مزبور نك ایچنده صیانتدن
معتبر صناعت یوق ایددی قوم مزبورک بعضی ریش خرکوشدن ایپاک پیدا
ایدلردی که کتاندن ایوا اولوردی و بیلده مزبور ده بر میدان وارايدی بکه یوز
بیک کسنه جمع اولسه قابل ایددی و میدان مزبور ده هر بش کونده بر کره
بازار طور وب اطراف و اکنافدن بی نهایت تحف و امتعه کلوردی و انواع
میوه و سمن و عسل و دهن زیت و بر نوع ربس که بعضی اشجار دن استخراج
ایدلردی و چوق در لوا دهان و بی نهایت اعشاب نافعه کلوردی و هر

مقاعك برنخ معینی وازایدی و معادن فمندن آهنندن غیریسی کوردی
وقلعی واسرب قلیل الجود اولمغینی قیتماری سائرندن زیاده ایدی و سوق
مزبورده مغزیادامی الحقه والتونیرینه بیع و شراده استعمال ایدر لر دی و بیلده
مزبورده متعدد کنبسه لر وازایدی و شمسه عبادت ایتد کلمی سببندن
جمله سنگ بابی جانب شرقه مفتوح ایدی و جمله دن اعظم بر کنبسه لر ی واز
اید بکه ایچنده سیم وزردن مصنوع بریت وازاید بکه وزنده اون بش قنطار دن
زاید ایدی و انین ماعد ایکی بیک پت دخی وازاید بکه جمله سی سیم وزردن
دوزیلوب جواهر ابله برنخس و کردن لرینه مفتول لر اصلاش ایدی و کنبسه
مزبورده بر قوم خونخوار نکبت شعار وازاید بکه ادم قربان ایتد ایچون مهیا
طور لر ایدی و قوربانسز کنبسای کلناری قومایوب اورر لر دی و کنبسه
مزبورده بش بیک عدد دخت متکارونی نهاییه اونی سیم وزر وازایدی و بیلده
مزبورده بر نوع درخت وارد ککه آینه نوبان دیر لر سراپا و قد و هر ورق
مدور دزیو کلکی بر قدم و قالنکلی بر بر مق وارد و درخت مزبورک بی حد
خار لی وارد در شجر مزبورک اورا قندن بر نوع آب استخراج ایدوب ایچر لر و نفس
شجر دن بر نوع رنگ سرخ پیدا ایدر لر که لون ذهبیدن راجح در و درخت مزبورک
میوه سنه نولی دیر ل ظاهر و باطنی شکل ایچیر کبیر نهایت بر مقدار طولانی
و میوه مزبور الوان مختلفه اوردن نابت اولور بر قسمی زرد او او ب قئی اندین
او او ب طعمی امروده شبیه در و بر قسمی بیاض او او ب طعمی عنب کی او او
و بر قسمی سرخ صافی او او ب جمله دن اولایریشور اما ایکن لذیذ اولمز و اسباب
و جسدی محکم صبح ایدر میوه مزبور نک طبعی یارد و ایام حان ده استعمالی
قئی نافع اولور و درخت مزبوری بوش کله تصویر ایتد و وقتا که

و قاكه قوم اسپايسول مشيه قونك عظمين وقومنك كثرتن و ملكينك مهاتن
 كورد بيلر قتي خوف ايدوب كلد و كارينه نادم اولد بيلرونجه كره فران قصد
 ايتد بيلر قور توز اسما الله منع ايلدي و البتله خلاصه برتد بيلرونجه
 ايدرسك جمله مزي هلاك ايدوب دل چقر مزلديد پس بوقكر اوزرينه
 بركون حيله ايله موته سومه يي كند و ساكين اولد و في سرايه كتوروب ايتدي
 بزرگدن قتي خوف ايتدك لازمدر كه بركيد نجه سن بزمه اولاسن اكر سن
 مخالفت ايدوب عسكرك حركت ايدرسد في الحال سني هلاك ايد و بزمه
 اولنجه سني ايد و بزمه سومه نفسندن خوف ايدوب انلرو كله ساكين اولنجه
 زامني اولدي و عسكرك حركت قصد ايتد كدهن كند و اخته ارملة بونلك ايچنده

ساکنین او را ورم و بونارله مصاحبت دن حظ اید و هر دیو منع و تسکین ایلدی
و هر چن که کنپسه سینه و ارمق دلردی قور توز ایکی یوز صولتا دایله سلاح
کیوب اور تایه لور لایدی و موته سومه ایکی شخصک اوسننه یننوب او کجه
التوندن دوزلمش عصا سنی کو ترلردی تو اخی مزبون ده ات بولند و غی اجلدن
ولایت مزبون نک امر او کبراسی ادم اوسننه بئرلردی و کنپسه مزبون یه داخل
اولد کجه قور توز اصنامی ذم ایدوب بونارله عبادت ضلال در دیو طعن
ایدردی و برد فعه اقدام ایدوب صغاری یه دوشردی و ارباب کنپسه هجوم
ایدوب قور توزی هلاک ایتک استدر بار موته سومه نفسندن خوف ایدوب
قومتی منع ایلدی و قور توزه دید بکه بردخی بومقوله وضع ایتکه خلق بتم
امر مدن خروج ایدوب سنی و بنی هلاک ایدرلر بواشاده قور توز یوز الی ادم
ایله بلاش قرنام بر شخصی قواسقال مملکتنه ارسال ایلد بکه ائده بر ایمان
ایچنده بر قلعه بنا ایلده مزبور قواسقال مستقل مملکت ایدی صاحبنه قوتسکلی
دیرلردی پس شخص مسفور ملک مزبور ایله مصالحه ایدوب ایمانه ایردی و بر نهر
عظیم کوروب قرق الی میل ایچرو کیتدی و چوق شهر و قریه لر سیر ایدوب
مصعب نهرده بر قلعه بنا ایتکه مشغول اولدی و حالا اول ایمانه سنتان دون
دیرلر مشبقویه اندن اقرب ایمان یوقدرو بواشاده قوبه جزیره سنک حاکمی
طقوز یوز صولتا دایله بر طوناغه بنیاد ایدوب مشبقویه عزم ایتدی اول
قصد ایله که قور توزی قتل ایدوب فتح ایتدوکی مالیکی ضبط اید و راقروس
ایمانه کلوب عسکرینی اخراج ایلدی و بر شخصی ناره سردار ایدوب مشبقویه
کوندردی قور توز بو خبری استماع ایدوب یوز الی اسپانیوللرله اسپانی
مشبقوده قویوب موته سومه یی ناره تسلیم ایلدی و موته سومه یه دید بکه

بن کجه

طایفه ستر بودیاری خالیمی صانور سیز بیچون بی ادبلاک ایدر سیز مکرر که
ولایت پروده قوسقونام بر شهر عظیم و اراپدی و انک دینه قاده نام بر ملاکی
ظهور ایدوب اطرافنده ساکن اولان طوایفی حسن تدبیر ایله ضبط
و تسخیر ایتشیدی و برد فعه قوسقودن چیقوب کیتو و لاینی فتح
ایتکه قصد ایتدی و ایکی ییک میل رسفر ایدوب جبالده زحمت چکدی
پس کیتوی فتح و ضبط اید بیک امر ایلدی تا که کیتودن قوسقویه وار بجه
هرابه کچر دوز یوللر و حکم قلدر ملر دوز دبار و دفعه ثانیه ده کیتویه متوجه
اولوب امر ایلدی که ایکی شهرک ماییننده عرضی قرق قدم بر طریق
پیدا ایلر که ایکی طرفدن بش ذراع مرتفع جدار اول و جدار ایتک
ممکن اولین مواضع ده ستونلر نصب ایدوب رسنلر چکه لر و پرده لر
اصهار و هر منزل ده انواع اطعمه و اشربه احضار ایلر و قومیله نزول
ایتکه قابل سر ایلر بنا ایلر پس امر مزبون امتثال ایدوب وجه
میشروح اوزن الشمس کونک مسافه یی بو وجهله تعمیر ایتدیلر و کندوسی
بر تخت اوزن چیقوب امر او کا بردن ییک بشیوز قدر ادم بیله سفه کیدوب
بو بیله تختی ککو تور دبار و قتا که ملک مزبور فوت اولدی کیتو حاکمک
فرزند اتابایله نام بر ولدی قالدی و رقاچ ولدی دخی قوسقوده قالدی که
پوکلرینه و اشقان دیرلردی پس مزبور و اشقاره اتابایله یه خبر کوندرد بکه
کیتو اخر ممالک ده واقع در معقول بودر که اند بن ساکن اولام سن کلوب
بودیارده ساکن اولاسین و اتابایله جواب و رد بکم بو مملکت بتم مادر ملک
اتاسی ملکی در و پدرم دخی بو ملکی بکا وصیت ایتشد و هر کسین اختیار مله
بودیاردن چقمازم پس و اشقان او توز ییک قدر عسکر کوندرد بکه
واروب اتابایله یی طو توب کتون لر اولدخی عسکرینی جمع ایدوب استقبال

ایلدی و بر محله اوج کون جنک اولوب تابایله اسیر اولدی و عسکری
طاغلدی ناکاه اول کجه فرصت بولوبینه قجیدی و کیتویه دوشد بکه
اول محلدن طقسان میل یایدی و تکرار عسکر جمع ایدوب و اشقان نک
عسکرینی صدی و برد فعه دخی الشش بیک عسکر کوندردی ای دخی صیوب
حرکت ایلدی و بی نهاییه خلق قروب نیجه شهر لر و قریه لر خراب ایلدی
و کمال مرتبه ده قوت بولوب مغرور اولدی تا که تونیزه کلوب بر مقدار عسکر
محبوب قوسقوده و اشقان اوستنه کوندردی و کندوسی باقی عسکری
ایله قشاما لقمه ده اوتوردی پس طایفه مزین قوسقویه و اروب بر طریق ایله
و اشقاره بی اله کتوروب تابایله یه خبر صالد یلر بواشاده پسارلو کیتو
مطرفندن ظهور ایدوب نالک پرویه اقیصا الشش ایدی تا که تابایله یه ایرمه
یقین قالمشدی و تابایله انلردن اسکاه اولوب وجه مشروح اوزن خبر
کوند رمشیدی پس پسار لونک ایلی یارینه ادمار قوشوب خبر کوندرد بکه
بزگسنه یه ضرر قصه دینه کلدک بزم غرض مزید طرفارک احوایله حسن معامله
و اختلاط لر لکن نیجه طائفه بزم هلاکیمزه قصد ایتمشار انلرک حقندن کلدک
پس تابایله انلری قتل ایدوب پسار لویه خبر کوندرد بکه نیز اولوب مملکتندن
چیقوب کنسونلر و الا جملة سنی هلاک ایدرم پسار لونلر خوف ایتمیوب
الم حکمدی تابایله ساکن اولدوغی مقامه متوجه اولدی تابایله انلر
غضبناک اولوب عسکر یله استقبال ایلدی و شش بیک قدر ادم محبوب سفارش
ایتدی بکه جنک زمانده پسار لونک اردندن کلوب کسنه قچرمیه لر و کندوسی
مختنه چیقوب باقی عسکری ایله یورودی بسیار لودخی طوب و توفنک و حربیه
و تبرکاری احضار ایدوب سوار پلینی کین ایلدی و قتا که تابایله
پسار لویه هجوم ایتدی برد فعه طوب و توفنکه اتش وریلوب مهیب

مسافه سیر ایدردی و قتا که پک سور سه لر امانی دوشکردی و چکردی
و محکم بدر ایجه پید ایدردی و زبون اولوب دوشد و کندن صکره هرگز
طور مزدی و بالجملة اوصافی و اوضاعی شتره قریب اولوب همین سنای یوق
و کردنی اوجاج دن سالم ایدی پس قچن الماغرو قوسقویه کلدی و اشقارک
قرنداشی جبالة فرار ایدوب الماغروینه استقلال هوا سینه دوشدی
و شریکی پسار لونک متعلقانی جسم ایتدی و پسارلو خبر دار اولوب
عسکر چکوب کلدی و برقاج کره جنک ایدوب بیک بشیوز اوتوز سسکرند
الماغرو بی طوتوب قتل ایتدی و حکومت پروده مستقل اولدی و بالذیه
نام بر شخصی کیله یه کوندردی کاه صلح و کاه جنک اوزن و لایت کیله ده حاکم
اولدی و غونسالونام قرنداشی بر مقدار عسکر ایله کیتویه کوندردی مزین
قونسالو کیتویه وارد قدن صکره ایکی یوز پیاده و یوز سوار و دورت بیک
هند بار ایله قاقوب اوج بیک عدد اغنامه زادوزاد محمیل ایدوب و کیتودن
چیقوب کیتدیلر و ایقه و لایتنه وارد بکره ساحل دریاده و کیتودن جهت
جنوبیه واقع در واندن تجاوز ایدوب جبالة دخول ایتدیلر و شدت سرمدان
قنی زحمت چکوب سماقو و لایتنه یردیلر و قوقو حصارند ایکی ای ساکن اولدیلر
که روز شب متصل باران ایدی مزبور سماقو و لایتنه ایکی یوز میل هر قنقی حایه
سفر اولسنه طارحینی بی نهاییه در غنبا ساخوشه خوشه میوسه بترکه بر
مقدار اوزومدن خرده درو طعمی لذیذ درو اشجار قنی بالا و عریض اولورو
جبال ده خدای نابت اولان اشجارک میوسه و قشری ایکن خوب اولما
پاینجه لر ده مرا اولنلر قنی اعلا اولور اول مملکتک قومی انلرک قشور و تارینه محکم
اعتبار ایدوب متاعله استبدال ایدر لر و اول مقامدن دخی کذر ایدوب غامبه
واردیلر و اندن چکوب

بر مملکت کرد پلر که قومی پد به دن لباس کیرل اول حینه کله هرگز مایس
طایفه کور مشلایدی لندن برنهر عظیمه طوش اولوب بر سفینه پید ایتد پلر و
الئی یوز میل بر سفر ایدوب غونسالو فرار ایتدی و بر شخصی الی حدداش خاص ایل
کوندردی انلر دخی بیک اکیوز میل بر سیر ایدوب محکم اقد پلر ایل جانب شماله
اقد پلر تا که بحی مغربه منتهی اولد پلر مکر نهر مزبور سابقا مذکور اولان ماریون
دن سیدر که کیتویه قریب بر محل دن پید اولوب علی الاستقامه محسوب
اولدوغی تقدیر اوزن اکی بیک سکر یوز میل بر سیر ایدوب بحاوقیانوسه منصب
اولور و اول مقام ده عرضی الشمس میل اولور و انشاء طریقه کاه اون کاه اون
بش میل اولوب مختلف در پس مزبور غونسالو بواو سلوب اوزن کیتودن
بیک الئی یوز میل بر بعید اولوب چوق املک چکدی و بالاخره بی فائده رجوع
ایدوبینه کیتویه کلدی از بجانب مکر که سابقا مقلول اولان الماغرونک
دیه در نام بر فرزند ی قالوب ریس حصار ند تربیت بولمشیدی و تمام مرتبه
جرات و اقدام ده متعین اولمشیدی پس اتاسنک احبابی یانته کلوب بونی
اضلال ایتد پلر و پد رینک قان المغه تحریک ایتد پلر پس بر کون علی الغفله
پسار لونک خانه سین باصوب بیک بشیوز قرق بر ند پسار لوی بر قرد اشیل
قتل ایتد پلر و مال و متاعی غارت ایدوب متعلقاتی جسم ایتد پلر پس شخص
مزبور ممالک پروده استقلال ده واسین ایدوب اکثر امرای کندی ویه تابع قلدی
مکر که الماغرونک سی اسپانیه واصل اولوب تفتیش ایچون بر راهب
کوندر مشلایدی بواشاده کیتویه کلدی پس پسار لونک احبابی لوک یانته
جمع اولوب دیه درک اوسننه واروب بر قاج دفعه جنک ایتد پلر و بالاخره
دیه دری اسیر ایتد پلر و تفتیش ایتد پلر و قس قدر کسننه ایل قتل ایتد پلر و مال
خزیننه سن ضبط ایدوب اسپانیه دن حاکم طلب ایتد پلر و حاکم کله راهب

مزبور حکومت اوزن اولوب کورد و زتام بر شخصی اوچ و زادم ایلر حکومت
دن سننه کوندردی و جوان بر پس نام بر شخصی دخی مولو بایته مملکتی فتح
ایتمکه کوندردی و لکت مزبور جبالدر که اکی نهری جریان ایدر بریسی ماریون
و بریسی کش دن سیدر اکیسی دخی جانب شماله جایدرو قومی عریانلر و مردم
خورلر در و هواسی محکم حاردر و شتر و ماکیانی چوقدر و اغنامی پرواغنامند
سهل کوچکدر و حصارلری چوقدر بعد ذلک اسپانیه دن بلاشقر نام
بر شخص پرویه حکم ایچون کلدی و بر امر اراز ایتد بیکه ممالک پروده ساکن
اولان قوم اسپانیول هند پلر مظلم ایدوب زور ایلر معادن استخراج اتمیه لمر مکر که
برطایفه اسپانیه ده حکایت ایدوب دیشلر که اسپانیه خلقی برو قومنه قنی
حیف و ظلم ایدرلر و معادن حفر ند و لولوا استخراجند قنی زور ایدوب چوق
نفس تلف ایدرلر اکر اکی سال حال بومنه وال اوزن جاری اولور سه پروده هند
قلیوب قویه و صانتویه دوزلکن بو حکم ساکن پرویه قنی ثقیل کلوب
بلاشقر دن نفرت ایتد پلر و بواشاده پسار لونک قرداشی غونسالو
کیتودن قوسقویه کلدی و اکثر حکام پروانک اوسننه جمع اولوب بودارده
حکومت سن جمله دن احق سن دیود ماغنی افساد و مال و مناللری ایلر امداد
ایتد پلر و بر عسکر جمع ایدوب بلاشقره مخالفی مقرر قلد پلر پس بلاشقر
دخی ریس حصارینه کلوب برطایفه دخی انک یانته دوشد پلر و اکی عسکر
نیجه دفعه جنک و اشوب ایدوب اخرالا مر بیک بشیوز قرق الیسنده کیتویاتده
بلاشقری قتل ایتد پلر و غونسالو ممالک پروده مستقل اولدی مکر که سفتون
نام بر شخص قاقرو لایتنده عصیان ایلدی پس غونسالو قار بحال نام بر شخصی
بش یوز کسننه ایلر انک اوسننه کوندردی پس سفتون فرار ایدوب قار بحال
انک اردینه دوشدی و نیجه دفعه ایریشوب احبابی قتل و اسیر ایتدی تا که
مزبور سفتون اوج شخص ایلر کوه ده محتفی اولوب بواندی و مزبور قار بحال

اثناء مسفرده بر جبل عظيم سفينه پوتا ز نام بر شهر معمور کور دېکه يانندن
 بر نهر جريان ايد و هر طرفه حفر ايد و ب تراني تشه انسه ل بر قنطار دن اون
 بش اوقه سم صافي چيقر مکر که نهر مزبور سابقا مذکور اولان کش دن سنک
 منمعي ايدی پس قاربحال محل مزبور ده يدي بيک هندی جمع ايد و ب شرط
 ايتد بلر که هر کس هفته دورت التونلق کش تسام ايد و ب باقېسني کند و سي
 اخذ ايد شهر مزبور جبل مسفور و نهر مذکور ي بوه جماله تصور ايتشادر
 طایفه

طائفه مزبور معادن مسفونك کیفیت استخراج بر طریق وزن ایدر لکه
اولا قرن عظیم بنا ایدوب بعد از خاک معدنی بر مقدار خم وزیل ابله خلط ایدوب
مزبور قرنك ایچنه وضع ایدر لروروز کاردن طرفنی ثقب ایدوب بر روزن
پید ایدر لر بعد از خم وزیله آتش ویر لر پس یاب یاب تاب آتش ابله سیم وزده
زوبان ایدوب بر طریق ابله قروفرنك بر گوشه سندن طشره چقر مزبور قار بحال
بواسطوب وزن یددی یوزیمك بروکش جمع ایتدی و غونسالودنی کیتوده بر حاکم
نصب ایدوب کندوسی ریس حصار نه کادی و بلا شقر ك قتل خبری اسپانیه
واصل اولوب دلا غاشقه نام بر راهی تفتیش ایچون کوندرد پلر پنامیه کلوب
غونسالویه خبر کوندرد بکه تفتیش حاضر اوله غونسالونکبر ایدوب طهار
عصیان ایلدی و عسکر جمع ایتکه مشغول اولوب علوفه لر و تیمار تعمیر
ایدوب بشیوزیمك یوک سیم وزر تفریق ایلدی و راهب مزبور غونسالونك
خلافی کورد کله صورت حکمی امر اسنه ارسال ایدوب دعوت ایتدی پس
چوق کسنه قاجوب انك حکمنه داخل اولد پلر و سابقا مذکور اولان سنتون
دخی قصه دن آگاه اولوب کیندن چقدی و عسکر جمع ایدوب قوسقویه
واردی و بر حیلله ابله الوپ غونسالو طرفندن منصوب اولان حاکمی قتل
ایتدی و قوسقوی ضبط ایتدی بو خبر دن غونسالوقی ریشان اولوب طقوز
یوز ادمله ریسدن چقدی و دریایه قریب بر محله قوندی و اول مقامه چوق
کسنه راهب طرفنه فرار ایتد پلر کیتوده دخی شخص خروج ایدوب حاکمی قتل
ایلدی پس غونسالویه خوف کلی مستولی اولوب دور تیوز قدر ادم ابله اریه
ولایتنه کیتدی و راهب مزبور دخی پنامه دن چقوب تونبزه کلدی و اطرافه
نامه لر صالدی ریک حکمنه تابع اولان شاوشه یه کلسون دیدی و غونسالو

دخی بر مقدار ادم جمع ایدوب سابقا مذکور اولان قار بحال دخی کامتضم اولدی
و ستمون ابله جنگ ایدوب اوچیوز قدر ادمینی قتل ایدوب سنتونی قاجر دپار
وینه قوت بولوب قوسقویه کیتد پلور راهب مزبور دخی شتاوشته یه کلوب بیك
پشوز قدر ادم جمع ایتدی و لوازمی کوروب شاکی شوانه حصارینه وارد قید بیك
طقوز یوز ادم اولوب غوریاس حصارینه وارد قید شد شتا سفره مانع
اولوب ریسعه دك انده قرار ایتد پلور بعد قوسقویه متوجه اولد پلور پس غونسالو
دخی طقوز یوز ادم ابله استقبال ایدوب برابکی دفعه نهد اولدی و غونسالونك
مسکرندن حق کسنه راهب طرفته قچوب غونسالوز یون اولدی و کندونی
تسلیم ایلدی و قار بحال فرار ایدوب ینه اسیر اولدی پس راهب مزبورك
امریله غونسالونك باشنی کسوب قار بحالی دورت پناه ایتد پلور و غونسالونك
جمع مال و متاعی غارت ایدوب سرانی خراب و منزلی بیاب ایتد پلور عادت
قدیمی لری مقتضا سنجه ریتهك دوکد پلور و جمع متعلقاتی هلاک ایتد پلور
و خزینه سنده سازامته و اسباب و تحف و هدایا دن ماعد ایوز کره یوز بیك
وابکی یوز بیك صافی التون بولد یلر قصه مزبور تاریخ ولادت عیسی نك بیك
پشویوز قرق سکرند واقع اولدی بعد ذلک راهب مزبور ربس حصارینه کلوب
هر مصالحتی کوردی و هر ولایت بر امیر نصب ایدوب بی نهایت مال و متاع ابله
اسپانیه یه کلدی و جملة خرجندن ماعد ایوز کره یوز بیك و اوچیوز بیك
قسطنطینوس تسلیم ایلدی ری دخی اکا و توی بیك التون تیمار یازوب ویشیوز
بیك التون باغشلدی و یکی اسپانیه ده حاکم الوقت اولان مندوسه بی مالک
پویه حاکم نصب ایدوب بلا شقونام بر شخصی یکی اسپانیه یه حاکم نصب ایتدی
خواص ولایت پرو ولایت پرو اوج قسمد راول سبیدنکه پاستودن کلی یه
وارنجه

وارنجه برکوه پرشکوه وارد که طولی الی بیك یدی یوزیکرمی میلدرگاه
اولور که کوه مزبور بحر سون داخل اولور و گاه اولور که اون بش میل و گاه بکرمی
بش میل بحر سوردن بعید اولور لاجرم بر قسم سواحل بحر سوردن بر قسم جبال
و بر قسم جانب شرق در که سواحل بحر محیطه و بحر مغرب منتهی اولور و قسم اول
جملة سی دوزیر لر در زور ملستاند و عیون نابعه دن خالی در لکن جبال مزبور نك
باران و بر فی اکسک اولمز و بی نهایت انهار جاریه پیدا اولمشدر که بر برندن
بعدی اون بش یا بکرمی میلدر پس اول ناحیه نك اهلی انهار مزبور دن جدا اول
پیدا ایدوب اطرافنده اشجار مثمره ترتیب ایدوب مایس ذرع ایدر لر و بولی
مزبور ده بر نوع شجر لر پیدا ایدر لر که ورقنی اغزده طوطسه لر اوج دورت کون
قدر زمانه طعام و شراب دن غنا و بر و طائفه مزبور اکا قتی اعتنا ایدر لر و انهار
مزبور ده سمک بی نهایت در و بحر منصب اولد و فی مواضع بر نوع بحری کزک لر
وارد که سواحله حقوب هر سینک سختی حلواکی بر لر و نواحی مزبور ده
سقا قوشاری وارد که بر جناح نك طرفندن جناح اخرینک طرفته وارنجه
اون مسکریا بکرمی شبر اولور کافی مذکور اولان کزکاره هجوم ایدوب کوزلرینی
اخراج ایدوب بر لر و نواحی مزبور ده بر نوع درخت پیدا اولور که هر قنقی محله
میر اتسک فی الحال یابس اولوب اونی اخضر اپکن بیاض اولور و قسم مزبور ده
تویزدن جانب جنوبه ابکی بیك میل بر مسافه ده و جانب بحر سمت جباله
او تویز میل برده هر کرباران کورل مش و صحاب و رعد و برق اشد لمشد و قطعا
اختلاف هوا و صیف و شتا یوقدر هر زمان حال بر منوال اوزن در و جمع
ازمنه ده اسرغیری روز کار کورل مشد و او تویز میلدن تجاوز اولان مواضع ده
کلی سرمایری و قوی اسر پلور اولوب صیف و شتا معلوم اولور و قسم

منزبورك سگانی طيور اساذروه اشجارده توطن اتمشاردرو فهم لری قلیل در
وجهك و حرم قدرناری یوقدر و لحیه لری یوق و صا چاری چوقدر ورجالی
هیزلینهك دیرهنار كیوب برده لراور تنورل ونسوان قامتاری قدر
پنه دن مصنوع لباسلر کیرل و طائفه اسپانیول نواحی مزبور ده بش قطع
حصار بنا ایتدیلر اولاسکی ایمان حصارنی بنایتدیلر هواسی بد در وارضینك
منافی از در اما حجر زمرد بسیار در بعد الشمس میل قان ده بر حصار بنا ایدوب
ادینی شامیکل قودیلر هواسی صحیح در و طعمای چوقدر اما معدنی یوقدر و
حصار مزبور دن حانب ساحله اکیوز قرق میل بعید بر حصار دخی بنایتدوب
ادینی تورجیلو قودیلر طقوز میل بح دن بعید در ناحیه مزبور ده صولر
چوقدر و مایس بنیاد در و حصار مزبور دن اوجیوز یکر می میل بعید ساحل
طرفند ایمان نام بر ایمانده بر حصار دخی بنایتدیلر که دریادن طقوز میل بعید در
ادینی اورس قودیلر یاننده برنهر عظیم جریان ایدرا غنام وابقارونان و میوه
فراواند رقی معمر حصار در و هواسی دایما معتدلدر لیمون و تونچ چوقدر
و بطیخ و انجیر و عنب بسیار در و قتی خوب ولدیند در و نهر مزبور اوزن معتبر
اسیابلر و خوب باغچه لرو زیبا حوض لری پید اتمشاردرو بالجله ممالک پروده اندن
معتبر شهر یوقدر و اطرافند معادن سیم و زر چوقدر اسپانیه طرفندن
پروده حاکم اولنلر اندن ساکن اولورلر بلده مزبور ده بر چار طاق یوقدر اول
سبید لکه نواحی مزبور نك اشجاری اوج سنه دن زاید مقامت ایتوب البته
فنا بولور پس خانلر نی کرچدن نرید ایدوب سقفی حصیر ایلر سترایدلر اول
سبید لکه قطعا باران اولمز سور مزبور لکه داخلند بشیوز عد دیوگ خانلر
وارد که هر ری بر سر ایدرو خار چند دخی یلک بشیوز عد دخانه سی وارد

سبیل واسع و میدانلری عظیم در و اندن بشیوز یکر می میل بعید بله هر موز نام
بر حصار استوار وارد که دریادن قرق سکر میل بعید در هواسی خوب
وزاد و زاده سی وافر در و اوج یوز عد دخانه سی وارد ر محل مسفوره سیم
فراواند ر یوز و یوز تو زمعادندن استخراج ایدوب اندن کتوردر لراواندن سفینه ل
بر له پنایه کتوردر ل و ماد قو و قوسقو و مالکنه زاده فی ندن جلب ایدلر و محل
مزبور دن کیلی یه وارنجه یلک لری یوز میلدر و مزبور کایم محکم برد و شتا اولور
والی هذا لان مذکور اولان سوا حاک دریا سندن هر کر شدت اولمز و هلاک
احتمالی یوقدر سفر ایتلک اساندر دایما برد مور ایلر قرار ایدلر قسم ثانی سر
جمله جبال و وهاد در اکثریاباران و برف نازل اولوب محکم صو و قلا اولور و سگانی
اکثریابوزیشلر و فهم لری قویدر و حرارنلری زیاده در و سواحل سون قریب
اولان جانبده ساکن اولنلر ک اکثری اعی در و قفالر نك ذنب مثال بر لم زائد وارد
و ساکن جبالک رجالی مطلقا پیرهن کیوب یو کدن قفتانلر کیرلر و اوسننه کبه ل
اورشوب و کارند دو که لره شدا ایدلر و نسوانی سرلرینه چنبره ارقه لرینه
قراجه ل ک کیوب التون دو که طاقنورلر چهره لری بیاض در و حسنلری
قالبدرو جمیع اعمالده رجال ایلر مشارکت ایدلر و قوم مزبور ک خانلری جمله تر ایلر
مسقف در و جبال مزبور ده لذت صولر و اعلا میوه لرو زیبا کلا وارد که رایحه
سی بی مثلدر و بر نوع و ردا صفر پید اولور که ورق کرفس و رقنه شبیه در
دو کوب اسکی جراحتاره وضع ایتسه لری پاک ایدر و صاغ یره وضع ایتسه لری
تا عظامه وارنجه اکل ایدر و توت و الما قنی چوقدر و ادویه نافعیه غایت یوقدر
و طوبل و عریض قوزا غلری وارد که هر یلک سایه سندن الشمس یلک سوار
دکله نور و انواع حیوانات و اغنام و حشیه و اهولر و اصناف طيور فی حد در

قسم ثالث جبال مذکور نك جانب شرقی در كه دوزیر لر در هواری معتدل
و معادنی دلم در و جانب مزبور ده آخر جبال در شهر و اردر كه اینه کیتودیر لر
اند سابقا چوق مال و منال و ارایدی حالا اکثر مواضعی جنك و جدال ابله خراب
اولوب مال و متاعی تالان و لشدر و بعضی ناس دیر لر كه مطلقا پرونگ هواسی
فتنه انگیز در و ممالك مزبور ده قتال الكسك و لمز و کیتودن بشیوز میل بعید
قیو پرو لا ینده لو اتونام بر حصار بنا ایلد بلر كه زاد و زاده سی چوق و معادن
سیم و زر فراوان و اندن ابکی یوز قرق میل یرده اون نام بر حصار و اردر كه معادنی
بسیار در و حالا بر حصار بنا ایلد و بندن ابکی و زمیل بعید فتح اولنما شد رواندن
ابکی و ز قرق میل بعید یرده بر حصار و اردر كه سیحوان نامیله مشهور در معادنی
چوق قدر و قوقه بی نهایت در سور مزبور دن قوس قویه اوج یوز بکرمی میل یردر
سابقا پرو ده حاکم اولان قاسیقار قوسقوده ساکن اولور لر دی ممالك مزبور ده اندك
کی معور شهر یوغیدی و بر محکم حصاری و اردر كه هر سنکی بر بیت عظیمه
قدر در و شهر مزبور ك اطرافنده معادن سیم و زر چوق در اما استخراج سیم ده
سهولت یلن ایدوب اکثریانی استخراج ایدر لر قوسقودن قاقرو لا ینده واقع کش
حصارینه و ار نجه الی یوز میل یردر و ابکی حدك مایبندده و ارقولا نام بر مملکت
و اردر كه وسعتی ابکی یوز میل در مزبور کش حصارینك هواسی بارد در و کش
حصارندن کش دن سنه و ار نجه بر مملکت و اردر نامنه دیور جس دیر لر هواسی
خوب زاد و زاده سی فراوان اما معدنی از در انده معدد حصار لر بنا ایتمشدر در
بقیه اخبار پرو ممالك پروده اسب و بغل و بقرو کلب و فان قطعایو غیدی و قومی
روز نبرده صیان و حجره و فضه و نحاس دن مصنوع نبر لر استعمال ایدر لر دی
وزن مقامنه پنبه دن غلیظ لباس لر کیر لر دی و طایفه مزبور نك جمله سی

شمسه و قره عبادت ایدر لر دی و دیر لر دپكه سابقا برد فعه طوفان ما ابله
قیامت واقع اولوب خلقك اکثری هلاك اولمش و بعض طوایف زیروز مینارده
کین ایتمشدر و من بعد ینه بر نوع قیامت ظهور ایدوب شمس و قمر ك انواری
مضمحل اولوب ظلمت نهاد اولالر و کینسه لر نده بی نهایت صمغری و اردر بعض
طایفه اناره تقرب ایچون اختیار لر ابله کوز لر نی اخراج ایدوب اناره
خدمت ایدر لر و شیاطین ملاعین عادت قدی لر اوزن صمغره حلولا ایدوب
طایفه مزبور ابله مکالمه ایدر لر و اصنام مزبور یه تقرب قصد ایدن لر غم
و خرکوش قربان ایدر لر و طایفه مزبور نك قطعاعلم کتابندن بهره لر یوقدر
اخبار ماضیه بی نذکر ایچون متعدد در سنار و ریشته لر پیدا ایدوب هر قصه
ایچون نجه عدد ده قده لر بند ایدر لر و کینسه لر ده وضع ایدر لر و احباب کینسه
انلر مد اولانی ضبط ایدوب یوز بللق قصه خبرین و بر لر و هر چن امیر لر
فوت اولسه ابکی زن و اوج صغیر خادم ابله بریز زمین قویوب دنیا به ردخی
کاور سه زن لر و خادم لر بیله اولسون دیر لر قوسقوی اخذ ایتد کالر
زمانده بر کینسه و ایدر دپكه جمیع در و دیواری محایف سیم و زر ابله علی و مزین ایدی
و سلطان لر ایچون برالتون کرسی نصب اولمشیدی که اون الی قنطار وزنی
و ایدی سابقا مذکور اولان پسا لر نك ضبطنه داخل اولمشدر و سابقا مذکور
اولان دینه قاوه بر فرزندینك تاریخی معلوم اولمق ایچون کینسه مزبور ده
زر صافی دن بر رسن وضع ایلشد دپكه ابکی یوز عدد قوی اشخاص یرندن
قلدیره مزایدی و طوایف مزبور نك جمیع او انسی و تعلیم لر نك طبمان لر
سیم و زر دن ایدی و تونیزه قریب بر جزیره و ایدی که باغلرینك حد و دینی سر
جمله سیم و زر دن مصنوع قازقار ابله تعیین ایتمشدر دی ممالك پرو نك رای قی

قولود در بر دانه کندی یکی یوز سرو و رجه شعیرا و حیوز گاه ویرمک چوق
واقع اولمشدر اند غویه حصارند بر طاس بغدادی اکوب طقوز یوز طاس
بغدادی تحصیل ایتدیلر و نیجه کره بر کیله بغدادی اکی یوز کیله المشاردر اما
ممالک مزبور نیک اهل هر کر چفت و صیان یلزلر ایدی اغاچدن قازقلرله
بر مقدار یز قازوب اگر لر دی و ممالک مزبور ده رب بترکه هر بر دینی بر آدم بدنی
قدر اولوب اورا قینه ک سایه سنه ادم کولکه لنور مارول و کلم دخی بوقیاس
اوزن بتر تور جیلویه قریب بر بحیره وارد که ابی اند و صاف در اما طیرانی
فی الجملة حفراتسک سنک مرمر کی بیاض و صاف املاح حیقر و شاو شده
بر نهر وارد که ابی لذ بند در اما الحجاری صافی نیک در و کنیقه حصارند بر عین
جاری وارد که ایچنه طاش دوشسه بالحق اولور طیراق دوشسه حجر اولور
و شامیکل قرینه بر کوه وارد که هر نه طرفدن حفرا و لنسه نیک صافی حیقر
و نفس پروده دیسته لنه دیرل ساحل دریاده بر محل وارد که دا اجماعین ماکبی
زفت و قطران جریان ایدر و محل مزبور کسکانشدن خبرالد بلکه زمان اوایلده
اول مقامه بر طایفه کلوب بر شهر بنیاد ایدوب وانلرک هر برینک قامتی بنی
ادم دن معهود اولان قامتک دور دی قدر وار ایدی و هر بری او تو ز ادم طعامی
اکل ایدردی و سهل جرم ایچون او تو ز و قرق عددهندی قتل ایدردی و بر مدتن
صکره طایفه مزبور طغیان لیدوب حددن تجاوز ایتدیلر اول ناحیه نیک
قومی قتی رنجیده ایتدیلر پس ناگاه اون بش یا شنه غلام مشکند بر شخصی
نورانی جهت سمان نازل اولوب اول قومه هجوم ایتدی و طایفه مزبور دن
هر کیم اکافرب اولوردی فی الحال یا ثوب هلاک اووردی و شخص مزبور ک النده
فیروکانی وار ایدی و بر نیرالیه اشخاص مزبور نیک نیجه سن هلاک ایدردی وینه

نیری خاکه دوشوب ایدر و کی محلی احراق ایدردی پس شخص مزبور طایفه
مزبور نیک اکثرینی بو وجهه هلاک ایدوب باقیسی جبال و کوه و فرار ایتدیلر
و شخص مزبور انلرک اردنجه واروب جمله سنی هلاک ایتدی و طایفه اسپانیه نیجه
دفعه عظامی بولدیلر اول سبیدن خیر مزبوری تصدیق ایتدیلر بر دفعه بردانه
ایچک بولدیلر که بر قامت قدر وار ایدی و دند انلر بود بلکه دورت بارمق قدر
هرخی و اوج بارمق قدر طولی وار ایدی و ممالک پروده بر نوع میوه وارد که
عسل کی ابی استخراج ایدر لر و جراحاته قتی نافع در و اوراق و قشورینک ابیلر
پیر یوزینی غسل ایدر لر کیره لرینی دفع ایدوب ایننه کی مجلا ایدر و بر نوع
قصب پید اولور که ادم فحذی قدر غلیظ در و ایچ مملو ابی صافی و لذ بند در
هر قصبیدن اکی اوقه صو حیقر و کار غریبدر که قصب مزبور بر محله ثابت اولور که
هر کر اند باران اولموب ایچ زله دوشرو ممالک مزبور نیک جبالنده سرخ صافی
ورزد و سیاه و لا جور دی حجر لر وارد که سحق ایدوب ابله خلط اتسه لر لطیف
زنکرید اولور هر نه نقشده استعمال اینسه لر و کتابت دخی اتسه لر بی نظیر اولور
و درلودر لواهور و مهیب شیرل چوقدر اغنامی اکی نوع در بر قسمنک صوفی
قتی اعلا در زینباز لر نیچ ایدوب لباسلر پید ایدر لر و بر قسمنک ایلقد راندن
میوک اییلر بو کر لر و بر قسیمی اهلیدر که کاه سور لر و بر قسیمی قتی و حشیدر
و ممالک پروده بر نوع طیور وارد که لحمی قدر صالحدن اقل و احقر اما ریشلری
امل مردم حریصندن اکثر در و هر نظرد و بوقلون کی بر لونده
مشاهد اولنور که حیرته وار یلور و بر نوع طیور دخی وارد که
فی الجملة ماکباندن اکبر در اما بو غازنده حکیمه مثال بر طرفی
وارد که نصف کیله کندی دولدورر طیر مزبور جانب سورده چوقدر

باغله و مزروعله ضرر ایدرل قتی سمین اولور اما رایحه سی قتی بد درو کیلی
 ولایند دوزرلر چوقدر و اول نواحی ده شتر مرغ قتی بسیار درو جسته ده
 بر سوار قدر و ار در و وجه له چکر که یو کرک ات کوجه بترمانسیون دن سنه
 بر نوع کلابه شبیه ماهیار و ار در که ساحله قریب اولان حیواناتی قیاز
 و کوتور و نهر مزبورک شرقی جنوبی سنه شجر بقم چوقدر و اول طرفه
 برازیل نام بر حصار و ار در که محکوم بر تقالید و کش در سنه قریب بر ولايت
 و ار در که اصل اینه قاپوی میله یعنی التون فلک دیرلر سر تسرقومی زلدر
 قطعاً ایچارنده بر مردیو قدر و نواحی مزبور ده معادن سیم و زرد ایره حد و عددن
 پیشتر در الی هذا لان انک ملکینه یادایق کیرمشد و ذکر اولنان طایفه
 زنان لیه و نورمه نام بر پادشاهه خراج و برلر که پرونگ جانب شرقی سنه
 ساکندر یوزینک قدر عسکره مالک در بیان مسافات خط استوان
 طرف شماله اوراپه و طاریانک بعدی طقسان میل در و اندن پنامه یه
 ایکی یوز میل در و پنامه دن قاپوغز بورته ایکی یوز سکسان میل یردر
 و قاپوغز دن پور یقه یه و ار نجده دورت یوز میل در و مزبور پور یقه بورنی خط
 استوان سکز درجه بعید در و پور یقه دن قاپو بلا تقویه دورت یوز میلدر
 و پنامه دن قطب شمالی کورینور و اندن سکز یوز میل بعید اولیحق قطب
 شمالی غایب اولوب قطب جنوبی ظاهر اولور نفس پرونگ خط استوان
 جهت جنوبی بعدی ایکی درجه در و شامیکلک بعدی الی درجه در
 و ایکیور قرق میل در و پرونگ بعضی ممالکده دایمالیل و نهار بر ایدر و بر س
 حصاری قریب لیل و نهار قتی جزء متفاوت در و کیلی حوالی سنه اطول
 نهار اون الی ساعت اولور و اسپانیه ده واقع ساندلوقه ایماقی که سویلییه

قریب در خط استوان بعدی او تونیدی دن جده در مزبور ایماذن چیقوب
 سکزیالون کوند قنار یوز جزیره لرینه واردرلر مزبور جزیره لر خط استوان
 بعدی یکر می دن جده در و ساندلوقه دن بعدی بیك میل در و قنار یوز دن
 صانتود و منفویه و ار نجده دورت بیك میلدر قتی نیز وارلسه او تون کوند
 و ایلور و صانتودن یکی اسپانیه یه ایکی بیك دورت یوز میل در و بوقطان
 جزیره سنه بیك دورت یوز میل در و هوند رزه طوقوز یوز الشمس میل در و نونبر یوز
 ایماذن الی یوز میل در صانتو ماریته دخی اولقدر در صانتو یه متوجه اولان
 صفاین دسیاده جزیره سنه واردرلر و اندن صالرلر و قوباغویه قصد ایدنلر
 صانتو یه وارمق لازم دکادر و دسیاده یه واروب اندن جانب شماله صالرلر
 و مارینون دن سنه و کومش دن سنه و مغالیان سبته سنه کیدنلر دخی جزیره
 مزبور دن صالرلر اسپانیه دن سبته مغالیانه و ار نجده اون الی بیك میلدر
 یشل بورون که یکی دنیادن اول ظاهر اولان بوروند قناریه دن صالوب گاه
 اکو گاه صانتاغو ستین بورنه دوشرلر ایکی سنک مایینی ایکی بیك میلدر
 و سبته دن یشل بورونک بعدی دخی ایکی بیك میلدر و خط استوان بعدی
 اون بش درجه در و پرویه سفر قصد ایدنلر نونبر یوز ایماذن واروب
 اندن قره یه چیقوب پنامه یه واردرلر مابین الشمس سکز میل و در و پنامه دن
 ینه دریاه کیرلر هاونه و قوبه مدار سرطان القند در هاونه دن یار بوطه
 جزیره لرینه واردرلر انلرده بهایم مثال برطانیفه ساکنلر در که ساروز دیرلر
 صاچلری چوقدر اما عقالری یوقدر سریع و شر او تدبیر و تصرف بلزلر و هر کتر
 جناب عزته لایق باش قلزلر جزایر مریننک طرف شماله خط استوان بعدی
 او تون اوج دن جده در جزایر مزبور دن چیقوب بازلر جزیره سنه واردرلر و اندن

ینه اسپانیه رجوع اید زل و روز کار مساعده ایتمد و کی سبیدن کلد و کاری
بولدن کیمزلر ایکی طرفتک مایهتی دوزت یوزمیل وارد رقتاریه ایله اسپانیه
مایهشده مغرقی عسیر اول قطعه به یوند دگری دیرلریک میل یور خواص
دنیای جدیدی متکفل بر کتاب مستقل دن بطریق الاختصار بر قاج و رق
اختیار اولوب بومقامه ثبت اولندی اخبار دواب بکری نام بر سبع مقدم
وارد و ککه کاه سی شیر کاه سی کبی در و دندانلری در از و یازد زولوق
قیلانیه شبیه در بش شیطولی و اوج شبر عرضی وارد و وقتی خشمناک
و تدرودر اما هر کز تعرض ایتمیناره ضرر ایتر هندی باری چوق هلاک
اید و اندنی فرصت بولمده قتل ایدوب یوز نام بر حیوان وارد و کم
جسته ده استر ماده قدر در اونی کستانه کبی در ادنی و کلبی
هلاک اید و سری و یا بجه سی قتی لذید در اما بکری دوزت شاعت
طبع اول بجه بشمر بلاد مزبون ده بر بوع اول وارد و ککه جسته لری حقیق در
و قطعه از باری یوقد و بوزونلری قتی در از در و کوزلری بی نور در کوندز
ایکن کوز مزل قونلری اوزدر کلاب ایله صید ایدرلر کوندز
اشجار ایچنده تستر ایدرلر کچه ایچره چیقزلر و تحصیل زواده ایچون
اطراف کندرلر و اکثر طعاملری مورچه لرد و اوطانی نام بر حیوان دخی
وازد و ککه شکلا بر سمر لوانه بکر چار پاد زنبی مار مثال علم مصافی در
و بدینک لونی یوزد و یشتند خلقی بر سمری وارد و ککه بالری و دبی
لویک التمدن چخه مشدر جسته ده کلب قدر در قوی اوزدر بر کسته به
ضرری یوقدر یا غیله خند قرقازوب ایچنده یا نور حیوان مزبور کلمی
اوغلاق اتدن لذید در حیوانات مزبور بی بوجله تصویر اتمشارد

و بلاد مزبور ده بر نوع وحشی هر ره از وارد که اوناری کوکد و وجهه لری کلبه
 قریب در وقت سرد و وحشی بنایک در بلاد مزبور ملک قرد سی انواع عجمه افه و زن دو

بعضی سیاه و بعضی سفید در بعضی گبار و بعضی صفار در مشت قدر
 میون اولور اما ادر اگده قنی قوی اولور ادم نه ایدر سه عینتی ایدر و هر چن انلر
 المقامه قصد اینسه لری نهاییه چر جمع ایدوب ذروه اشجار دن محکم جنک
 ایدر لر و بلاد مزبوننك اهورلنك لومی قنی لذیذ در اما ایکن نیز رود کالدر
 کذلک ارضاری دخی ایکن جست و چالاک کالدر و قنی کو چکدر اقلاری کستانه
 کبیدر و بلاد مزبوننك پلنکار قنی جیان اولور ادم دن و اکثر حیوانا تن
 چرخ جوانه نام چار باوید شکل بر حیوان وارد در که مان شبیه در اکل ایدر لر و قنی
 لذیذ در دیور و زبور قدر بر نوع مورد وارد در که ادمی لدغ ایلسه فی الحال هلاک
 ایدر و گاه اولور که انلاردن بر مقدار جمع ایدوب کوفت ایدر لر و نیز لرینك پیکانه
 طلا ایدر لر هر قنی حیوانی جرح ایدر سه هلاک ایدر قار پیر جزیره لرند قنی
 خورده و الا جه و تو بلور اقلر وارد در که هر کز اور مز اگر دو که دو که هلاک اینسه لر
 قطعاسمی چقمز بکر که هر کز زبانی یوقدر و کوز که نام بر حیوان دخی وارد در که
 جته ده ارنب قدر در و کستانه تو یلور در مولی قنی ملایم و خوب در سمون بکر
 حیوان مزبورک بور قنی انچه و اوز ویدر کوشلری فان قدر در کچه لرده پیوته
 کلوب تاوق بولور سه طوقب قان ایچرانی یز حیوان مزبورک ایکی قولتوخی
 التند هکبه مثال ایکی عذنی وارد در پچه لر فی ایچنه قویوب بیله ککوور
 و بروجله حفظ و صیانت ایدر که شق اتیمچه چیمقرمه قابل دکلدر
 قبالیطه رو نام بر حیوان دخی وارد در که طولی ایکی شیر در و عرضی دخی
 اولقدر در و قنی ناحم و سمر در چار پادری اقلاری قنی انچه در بدنی کوجه تحمل
 ایدر اول سبیدن حرکت قنی زحمت چکر بر کونده تخمینا یوز قدم بر انجق یورد
 و هر یاغنده باز کی پنهان لری وارد و حیوان مزبورک کردنی در از در و اولی
 و آخری

و آخری غلطتد برابر در وقتی مستقیم در کویا که بر بال موی در و کله سی
 مدور در کردنیله کله سی صورتا بر طاقیه او حجه طاشیدر یوزی باشنك
 ایچنه قازلش کی در و کوزلری مدور در و کوجک در باشنی و کردنی بر قرار
 طوقیوب هر زمان رعشه اوزن در اونی یوز در دخی یوقدر اوازی قنی لطیف
 و غریبدر کچه لرده اشجان چیقوب دور اود و ر اوصدالر پیدا ایدر که بلینلر
 بعینه قانون صداسی ظن ایدر و گاه نرم و گاه نیز اوازه لر کوستر که
 کوش ایدر لر حیوان اولور بکر که اصول موسیقی اندن اخذ
 اتمشدر و کوندز اولد قده قطعاً خبر و بر مز و صوت و صدانه در اصلا
 باز کوزلرینك نوری از در اول سبیدن کوندز لرده حرکت
 ایتمز طوقوب خانه به ککوور لر هر قدر که دو کرل معتاد ندن
 زیاده بر در لر حرکت ایتمز اگر بر درخت بولور سه چقر بولور سه
 بر مرتفع محله چیمقر و اغزنی روز کان قارشو فتح ایدر
 قنی بل اسد و کنی اندن بلور لر طعام
 اکل ایدر و کی کورلش دکلدر
 بکر که انجق هوا ایله تعیش
 ایدر و حیوان مزبورک
 صورتی بود

اخبار طيور بلاد مزبور ده طوشانچیل چوقدر و اکثر سیاه در صارودنی
 اولور جری قالی دیلر بر نوع مرغ وارد که چنده ده طوشانچیل قدر وارد
 اما بجه سی قی واسع وقوی در صبیانی قهر کوزلی اش کی در وریشی انواع
 الوانله ملون در مثلا منقش بر حصیدر و قوده این قورقانه دیلر

دیر بر مرغ وارد که قتی چایکدر و طیرانی قتی تیزدر و پنهانی واسعدر
و لونی سیاه در و جناحاری طویل در و قتی جدید در و گاه اولور که بعض
حیواناتی جناحیه اورروا یکی کسوب هلاک ایدرتواحی طاریانده طاروس
قتی چوقدر ماکیان مثال خانه زده اقتنا ایدوب لحم و پیضه سن یولی
و قتی لذت در الوان مختلفه در بعضی صارو و بعضی سیاه در اما صدری
بیاضدر و گاه لرنده خروس مثال تاج لری و قفا سنده زیبا توغاری وارد
اما ذنب لرنده عالم یوقدر و برنوع ماکیان وارد که بوغازنده ریشی لولیوب
شکل لحم احمر کی در اما لادی کورد کده کونه کونه نلورن ایدرو صد پنه قریب
برده بر شپردر سیاه قوطاس کی نسته معلقدر و منقاری اوستند بر لحم
زاید و از در گاه اوزادوب گاه قصه ایدر لحمی قتی لذت در القطر اس دیر
بر مرغ وارد که قازدن یوکدر لونی رمادی در و منقاری ایکی شپردر اصلی
غلیظ و اوچی غایت انچه در و نیزدر و بوغازنده بر بیوک تور باسی وارد
مرغ مزبور بنامه ده قتی چوقدر و یح سورک اول مقامه مد و جزری وارد
هر کون الی ساعت قدر جزر اولوب سکر میل قدر بر چکلیور والی
ساعت نصدکره پنه یاب یاب مد با شلر و تارول نام برنوع ماهی وارد که
بحر مزبور ابله بی نهاییه کاور و مرغ مزبور دخی دریانک اوکنه دوشوب پله کاور
اول اشاده نوع مزبور دن پنهاییه سمک صید ایدرلر و بنامه ده قریب بر چیزه
وارد که طایر مزبور دن بی نهاییه خلق اند موجود لدر زور قار ابله و لروپ
بی حد کتوردرلر قتی سمر در یا غنی الوب شمع مثال یقرلر قتی منور و ضیا کستدر
اما لحمی بی لذت بنامه ده برنوع سیاه مرغ لروارد که بکرمی یا لوتوز میل
در یا یوزنی لورلر تاکه روی در یا بر سیاه قطیفه کی اولور لحمی لذت د کادر

فازدن بیوک و حشی طاوکل و اردر ریشی از لحمی چو قدر حال حیوتند
رایحه سی قتی خوب در اولد کده فی الحال منقلب اولوب بروجه له بد اولور که
یانه وارلر دیشلرینی نیرله بال ایدر لر بلاد مزبون ده ککلاک اکثریاتی بیوک اولور
ولحمی قتی لذیذ اولوب بیضه لری بیضه دجاجة قدر واردر اما مدور درور یکی
لا جور دی صافی پیروزیه بکر و مرغ مزبورک بر قسمی قتی خرده اولور
لحمی مرضایه قتی نافعدر پیقوقی نام بر مرغ واردر که جسته ده بلبل قدر در
اما بال و پری دخی در از درور ریشی بسیار دروقتی خوب درو منقاری اوج شهر
واردر و زبانی دخی ریشدر لحم پان دکادر مرغ مزبورک اوازه سی بش النی
میل مسافیه ایریشور اشجار عظیمه منقاریله دلوب ایچنده توطن ایدر
مرغ مجنون دیر لر بر توغ مرغ سیاه و صغیر واردر که قفا سندن برقاج اق نلار
واردر هر قند بر بکتاب و بخار درخت بولور سه اند توطن ایدوب اوزون توبه
مثالند اشیانیه پیدا ایدر تا که میونک الی بچه لرینه ار شعیه معهود اولان
لقلقلدن خرده و سیاه لقلقلر واردر که قطعاً طیرانه قادر دکالدر و منقار لری
طوطی منقاری کبیدر اما سیاه دروقتی رقلری اوزوندر بلاد مزبون نک
بلبلاری اکثریاتی قوت مثال سرخ صافیدر بعضی ملون و منقش دخی اولوب
صدای خوش نوالری بر مرتبه ده روح افزا و طرب انگیز در که وصف اولنر باش
بر مق قدر خورده و صغور جقلر واردر که هواده طیران ایدر کن مکس ظن
اولنور بر دفعه بردانه سنی تمام ریشیل و وزن ایشلر ایکی مثال کاش الوان
مختلفه درو منقار لری سوزن کبیدر بوجه حقیره ابله قتی مقدم در
مرار اوکرار واقع اولمشد ر که اشیانیه سنه قصد ایدن لری اوروب
منقاریله چشمنی هلاک ایشدر مرغ مزبور اشیانیه سین صافی پنهان

وقتی باده نام بر درخت واردر که ورق و ورق توت کبیدر لکن بر مقدار خورده اولور
و بر توغ سیبی پیدر اولور که قتی ستمکین درو محکم صلابت اوزن در عیاق ابله کسر لر
ایچنده بی نهاییه چکر دی واردر بوسه دن اکملد عالم یوقدر اما فی الجملة لذتی
واردر و قتی هاخم در درخت مزبورک طاریان و نوانی سورده اعلا صی موجود در
بلاد مزبون ده درخت خرما چو قدر و اتواهی بولنور و بر توغ خرما واردر که
درختی سیاه و ستمکین اولور صویه دوشسته قهریتند درخت مزبور دن حرملر
و دیر لر پیدر ایدر لر که قطعاً پیکان حدیده احتیاجی یوقدر سپردن و زره دن
کدر قلاق جائز درو درخت مزبور دن اعلا سیاه صندقلر پیدر ایدر لر که استوسه
غالب در سواحل بحر سورده خدای ایشلر چو قدر زیبا سیاه انکور لری
اولور که قتی لذیذ در نوته در یوز ایشلر قیق و نسلور سور نام بر میوه پیدر اولور که
قشری قتی رقیق در اما صلابت اوزن در و لحمی غایت لذیذ در شرحه شرحه
ایدوب اکل ایدر لر داخله قتلون کی چکر دی واردر سیاه و خرده اولوب برینه
پاشمشد در جمله سی بیضه دجاجة قدر واردر اما قتی در ست ایدر بلاد مزبون ده
امرو د قتی زیبا اولور و اشجار کبار اولور اوقتی در ازوقتی اخضر اولور هر امر و
یوز در هم چکر لونی امر و کبیدر اما قشری بر مقدار غلیظ در داخلند سیاه
کستانه کی چکر دی واردر قتی مرارت اوزن در قشرینی صویوب اکل ایدر لر
والذتی تره یا غنه و قیماغه بکر در لر کوه و حمرالده خدای بتراوی نام بر درخت
واردر که در از قامت درو سیاه سی قتی لطیف و نافع درو میوه سی لذیذ در شکلا
ایکده یه بکر در درخت مزبورک قشرینی الوب بر مقدار ابله طبع ایدر لر سرلرینی
ویالرینی توکاه غسل ایدر لر قتی منفعت پذیر اولور بر شخص هر قدر تعبانی اولسه
اول ابله پدنی غسل ایاسه فی الحال تعی کبیدر و اسکی حالنه عودت ایدر لکر

صانع دیر بر رسم درخت و آدرگه قوز اغابی کبید رنگن بر مقدار کور حکند
و درختی سر حمله اخضر در و او منند دانه دانه نگاری وارد را یکی بقله قدر بشل
میوه می او و درخت مزبور که هر قطعه سی کویا که بر سنگ پاره در جزایر هند
جندیده یعنی یکی دنیاده چوق بولنور خصوصاً اسپانیوله جزیره سندن قنی
بسیار در و جزایره مخصوص در غایت اعلاسی بیات جزیره سندن بولنور درخت
مزبور که تازه سنی بر طهر میه قویوب ابله طبع ایدر لر و علی الریق استعمال ایدوب
اور ثوب یا تورل بدینارند نقد رطوب فاسده و اراپسه اصلاح ایدر بلاد مزبور ده
بوجه استعمال ایدوب بر هیز ابله مقید اولزلر اما سائر بلاد ده وجه
معروف اوزن بر هیزه محتاج در درخت مزبور رطب ابلکن منفعنی قنی زیاده در
و خواصنه حدیقه در خصوصاً داه فرنگی به ایرشجه در بلاد مزبور ده
بر نوع نبات اولور که قامی اوج ادم قامی قدر اولور و شکلا

ورق واحد کبیدر نبات مزبوری دو کوب عطای

خرد و منکسر اولانله ضماد ایدر لر اون بش

کونله تمام صحت و استقامت بولور درخت

مذکور ابله نبات مزبوری

بوشکل اوزن تصویر

ایمخلوردر

مخافوه نام برد درخت وارد در که قی مستقیم و در از در اوزون حر بری اندن
 و زلر الوانی خوب در و میوه سنی عصر ایدوب عصیان سیه مرضای غسل
 ایدر لکی قوت و بر زلر از غسل اینسه لیدی سیاه قطیفه کی ایدر قیام
 سنه ده انجق زابل اولور طاریانه قریب قوتی نام بر زلر عظیمك حواله سنه
 در از قامت در ختل و وارد در که اکثر یاد از سه سی الشمس مشعروارد در یوز الی شبردنی
 اولور و طولی اوقتی قدر اولور بردانه سندن بکمان کشنی پیدا ایدر لکی یوز
 الی عدد کسنه ابله هر طرفه سفر ایدر و بر نوم درخت وارد در که یابسن اولد قدر
 اتش کی شعله و بر کجه ایچره بر طرفه سفر اتسه لهر کی بر قطعه کتور و بر

لنگه بریدن جدا و شمرل مزبور درختك بکسی برره عقد ایدوب برستی
 دخی اورته سنه صوقوب تحریک ایدرل سه اتش پیدالور و بالجله شهر مزبوری
 اول دیارده چحق محله استعمال ایدرل بلاد مزبور ده برنوع غلیط و درازنیلر
 پیدالور که بر طرفی دلو مثال ایدوب دریک قیولدن صو چیقاردرل حال دریا
 کستورنه نام بر چارپا حیوان وارد در دیادن چیقوب ساحلنه بیضه دوکر
 قی قویدر بش بالی کسنه انجق ضبط ایدرکاهی علی الغله صید ایدرل
 حوق یاغی چیقرواتی لذیذ درو برنوع ماهی لور و در که مرغ مثال جناحاری
 وارد اما طولی و عرضی برابر در دیادن چقوب جناحاری یابس اوانجه
 طیران ایدرینه دریایه دوشروگاه اولور که انلردن بر طائفه دریادل چیقوب
 بعض طیران ابله جنك ایدرل مغلوب اولیحق ینه دریایه دوکاورل حال معادن
 انهار جاریه نك بحر اسننه خند قله حفر ایدوب هر برینه بر جدول اجرا
 ایدرل تا که ابله ملو اولوب اوسنندن جریان ایدر و باشنده تر ابله نبری خند قه
 طولدرل پس ملو اولغه قریب اولدقه صوی صاوردرل و خند قله جمع
 اولان ترانی غسل ایدرل زرخالس باقی فالورو بعض نواحی ده ترانی حفر ایدوب
 کاسه لره قورلور صویانته واروب بر قاج دفعه ابله غسل ایدرل زرخالس
 پیدالور و بعض نواحید ترانی جمع ایدوب زبل اغنام ابله فرنلر مطولدرل
 اتش ایدرل و فرنك بر طرفندن بر مسلك پیدالوب زرو سمی مثال ما جاری

اندن ایدرل والله تعالی اعلم واحکم

تم الکتاب بعون الملائک الوهاب فی واسط شهر رمضان المبارک سنه اثنی
 واربعین و مایه و الف علی بد الحقیرو الفقیر ابراهیم من متفرق کان درگاه عالی
 المأمور بعمل الطبع بدار الطباعة المعمورة فی البلده الطیبة قسطنطنیه
 ص انوالله عن الافات والبلیه